

Δίκτυα Επικοινωνιών I

Διδάσκων: Δρ. Νάσος Βάιος

Εαρινό Εξάμηνο 2024-2025

Κεφάλαιο 4

Επίπεδο Δικτύου: Επίπεδο Δεδομένων

Θεματικές Ενότητες (ΘΕ) μαθήματος:

ΘΕ1: Εισαγωγή

(Κεφ. 1 του βιβλίου)

ΘΕ2: Επίπεδο Εφαρμογής

(Κεφ. 2 του βιβλίου)

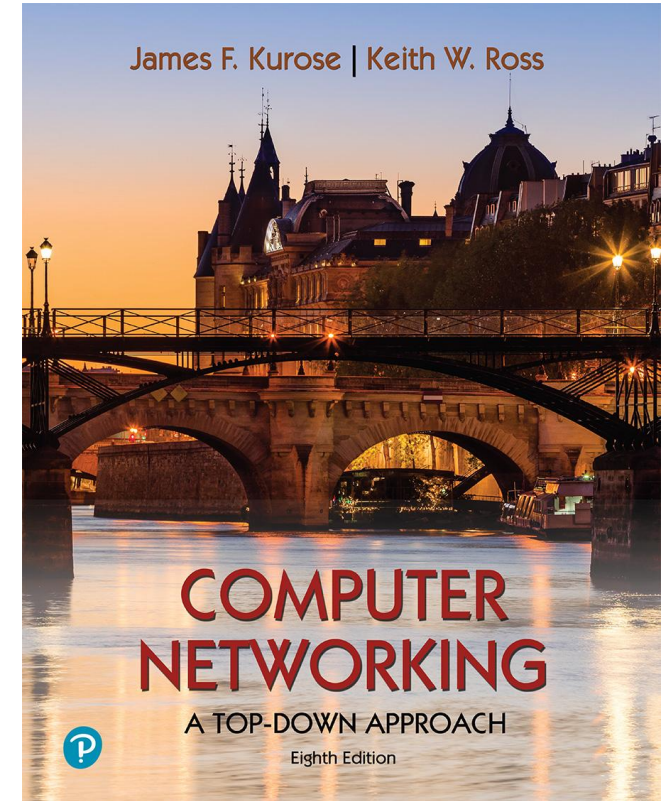
ΘΕ3: Επίπεδο Μεταφοράς

(Κεφ. 3 του βιβλίου)

ΘΕ4: Επίπεδο Δικτύου

Επίπεδο Δεδομένων (Κεφ. 4 του βιβλίου)

Επίπεδο Ελέγχου (Κεφ. 5 του βιβλίου)

*Computer Networking: A
Top-Down Approach*

8th edition

Jim Kurose, Keith Ross
Pearson, 2020

Επίπεδο Δικτύου: Στόχοι κεφαλαίων 4,5

- Κατανόηση αρχών πίσω από τις υπηρεσίες του επιπέδου δικτύου, εστιάζοντας στο επίπεδο δεδομένων:
  - Μοντέλα υπηρεσιών του επιπέδου δικτύου
  - Προώθηση έναντι δρομολόγησης (forwarding vs routing)
  - Πώς δουλεύει ένας δρομολογητής
  - Διευθυνσιοδότηση
  - Γενικευμένη προώθηση
  - Αρχιτεκτονική Διαδικτύου
- Πραγμάτωση, υλοποίηση στο Διαδίκτυο
  - Πρωτόκολλο IP
  - Πρωτόκολλο NAT, ενδιάμεσα κουτιά
- Πρωτόκολλα δρομολόγησης
  - Εσωτερική δρομολόγηση για δικτυακές περιοχές
  - Δρομολόγηση ανάμεσα σε διαφορετικές δικτυακές περιοχές

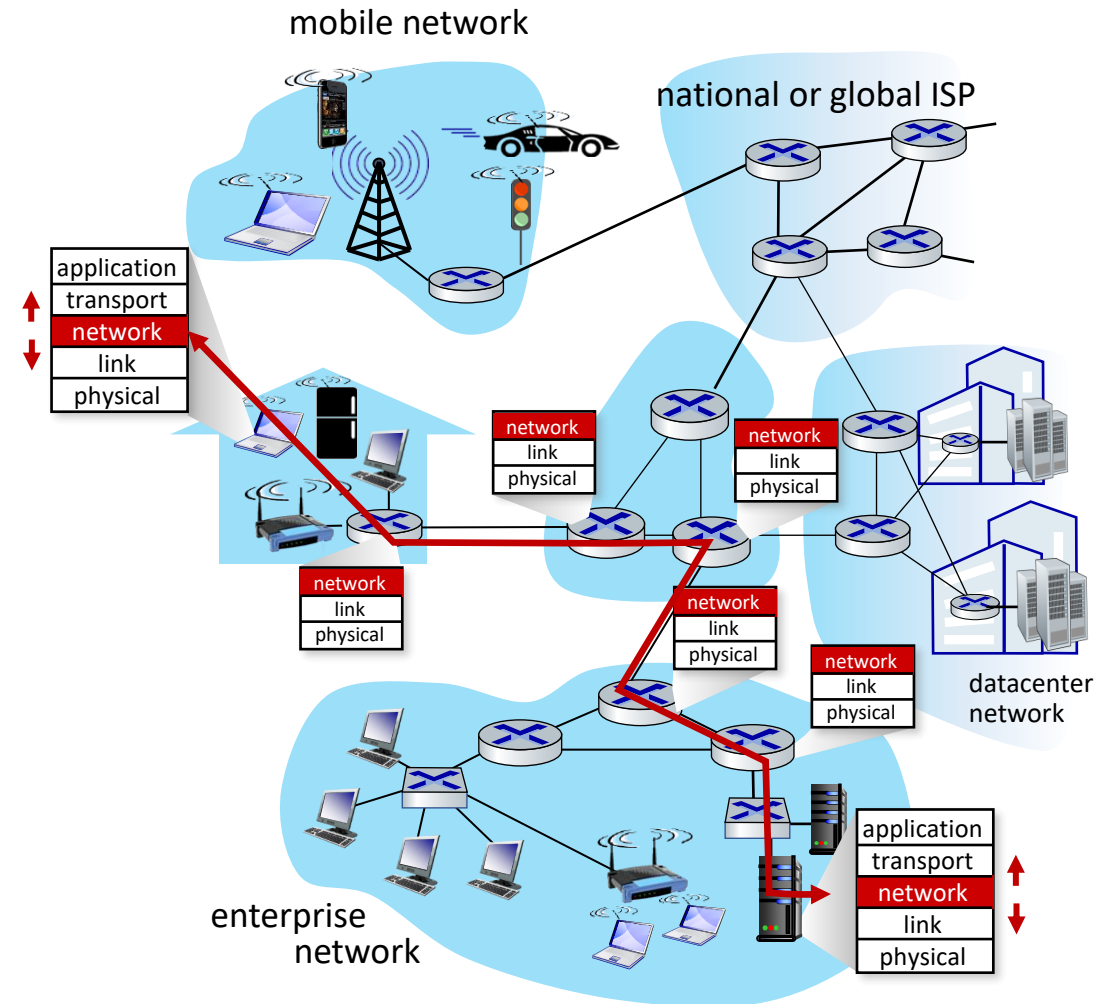
Επίπεδο δικτύου: επίπεδο δεδομένων

- Επίπεδο δικτύου: Επισκόπηση
  - Επίπεδο δεδομένων
  - Επίπεδο ελέγχου
- Τι βρίσκεται μέσα σε ένα δρομολογητή
  - Θύρες εισόδου, μεταγωγή, θύρες εξόδου
  - Διαχείριση ενταμίευσης, χρονοπρογραμματισμός
- IP: Πρωτόκολλο Διαδικτύου (Internet Protocol)
  - Μορφή δεδομενογράμματος
  - Διευθυνσιοδότηση
  - Μετάφραση διευθύνσεων δικτύου
  - IPv6
- Γενικευμένη προώθηση και SDN
  - Ταίριασμα+ενέργεια
  - Παραδείγματα OpenFlow
- Ενδιάμεσα κουτιά

Επίπεδο Δικτύου: υπηρεσίες και πρωτόκολλα

- Μεταφορά τμήματος από τον υπολογιστή αποστολέα στον υπολογιστή δέκτη
  - **αποστολέας**: ενθυλακώνει τα τμήματα σε δεδομενογράμματα και τα προωθεί στο επίπεδο ζεύξης
  - **παραλήπτης**: παραδίδει τα τμήματα στο επίπεδο μεταφοράς
- Πρωτόκολλα επιπέδου δικτύου σε **κάθε συσκευή του Διαδικτύου**: υπολογιστές, δρομολογητές
- **Δρομολογητής**:
  - εξετάζει πεδία της κεφαλίδας όλων των IP δεδομενογραμμάτων που περνούν από αυτόν
  - μετακινεί τα δεδομενογράμματα από τις θύρες εισόδου στις θύρες εξόδου ώστε να τα μεταφέρει προς τον τελικό προορισμό

Δύο λειτουργίες κλειδιά του επιπέδου δικτύου

Λειτουργίες επιπέδου δικτύου:

- **Πρώθηση (forwarding):** μετακίνηση πακέτων από την είσοδο του δρομολογητή στην κατάλληλη έξοδο του δρομολογητή
- **Δρομολόγηση (routing):** καθορισμός διαδρομής που ακολουθούν τα πακέτα από την προέλευση στον προορισμό
  - αλγόριθμοι δρομολόγησης

αναλογία: κάνοντας ένα ταξίδι

- **πρώθηση:** διαδικασία περάσματος από έναν κυκλικό κόμβο
- **δρομολόγηση:** διαδικασία σχεδιασμού ταξιδιού από την προέλευση στον προορισμό

forwarding

routing

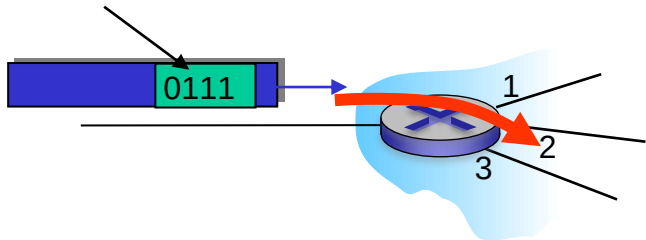

Επίπεδο δεδομένων – Επίπεδο ελέγχου

Επίπεδο δεδομένων:

- *τοπική* λειτουργία, ανά δρομολογητή
- αποφασίζει πώς ένα αφικνούμενο δεδομένογραμμα σε μία θύρα εισόδου προωθείται σε μία θύρα εξόδου

τιμές κεφαλίδας
πακέτου

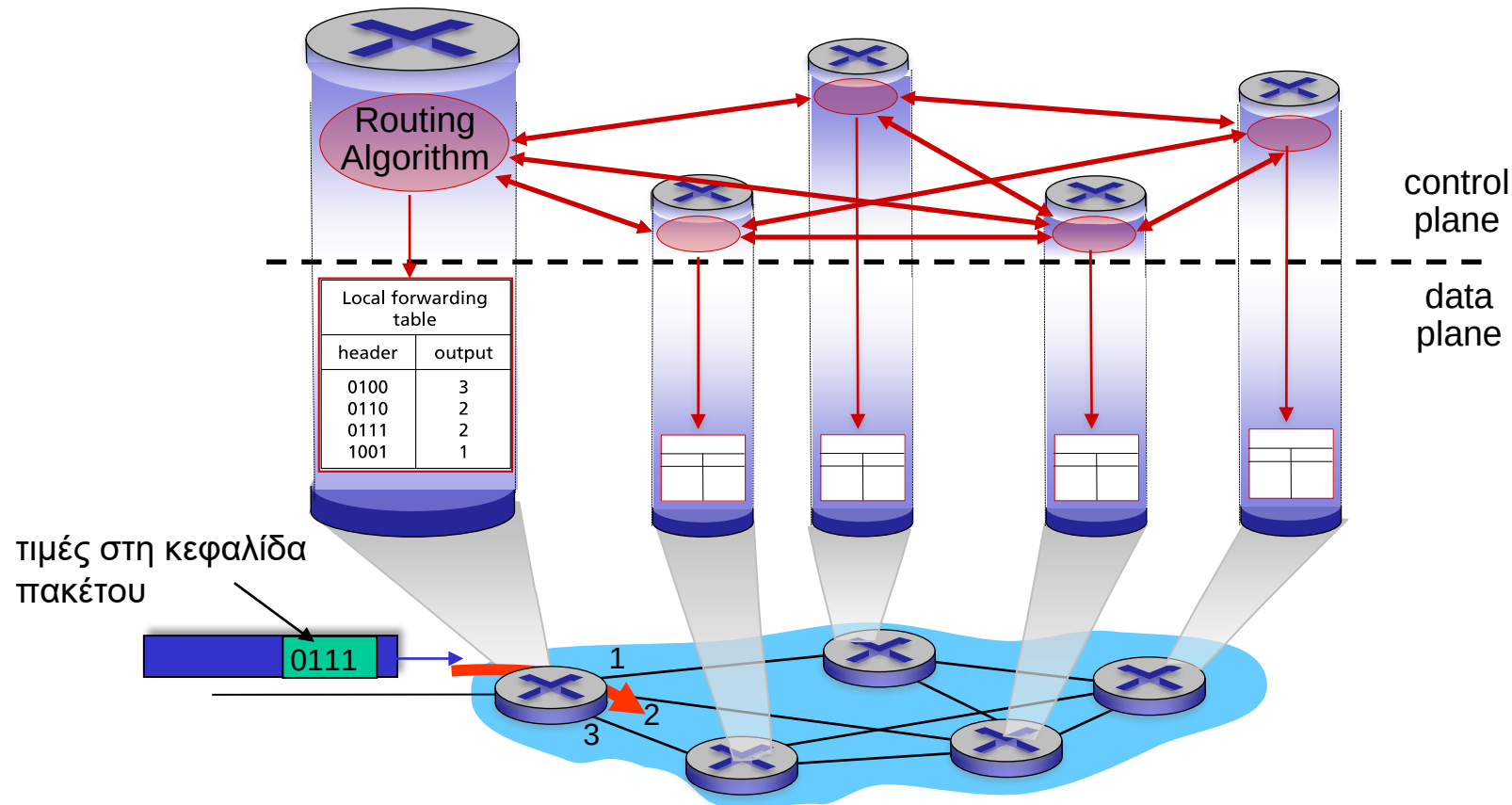

Επίπεδο ελέγχου

- λογική σε *εύρος δικτύου*
- αποφασίζει πώς ένα δεδομένογραμμα δρομολογείται ανάμεσα στην πηγή και τον προορισμό (σειρά δρομολογητών)
- 2 προσεγγίσεις:
  - *παραδοσιακοί αλγόριθμοι δρομολόγησης*: εφαρμόζονται στους δρομολογητές
  - *software-defined networking (SDN)*: εφαρμόζεται σε (απομακρυσμένους) εξυπηρετές

Επίπεδο ελέγχου ανά δρομολογητή

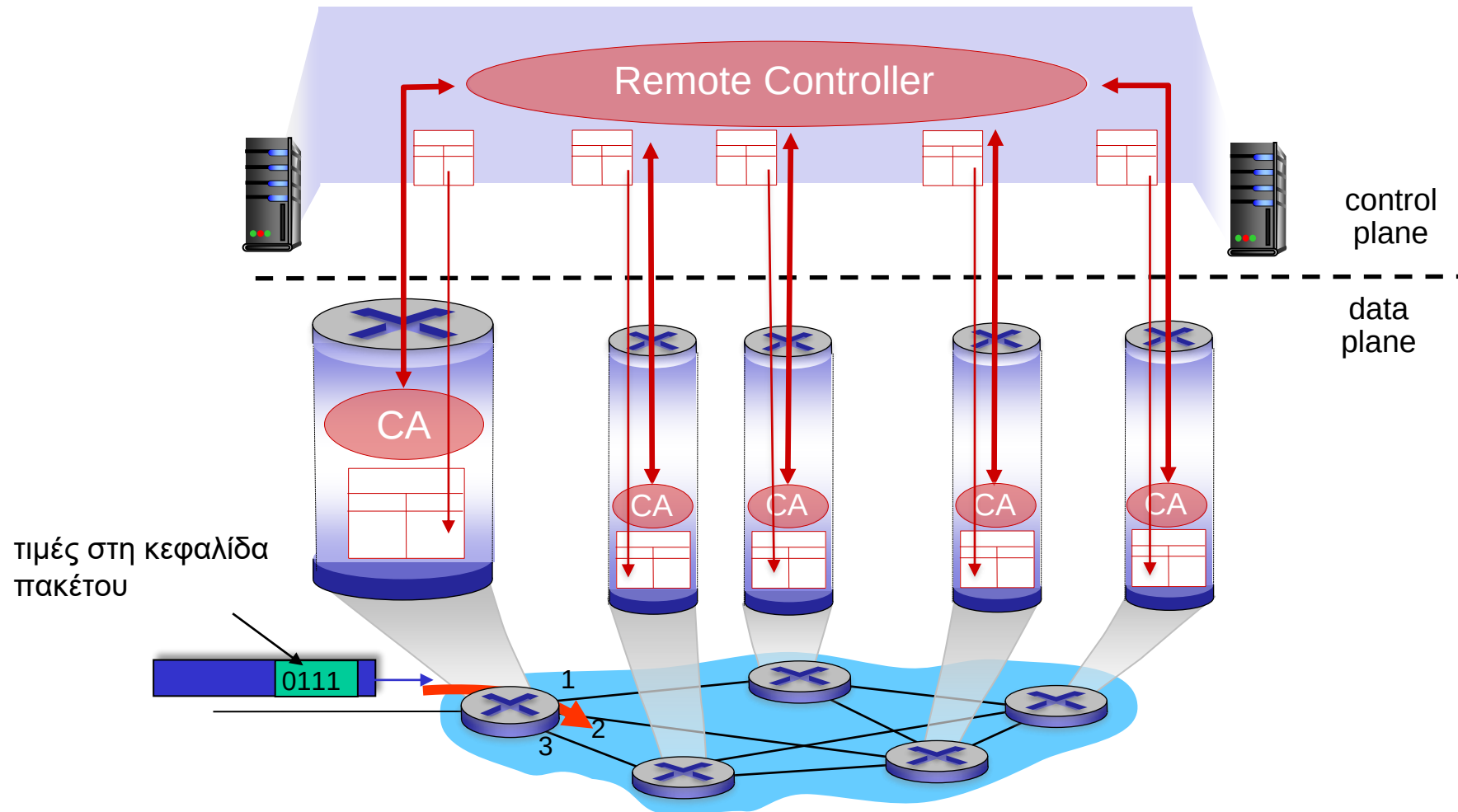
Τα ξεχωριστά συστατικά του αλγορίθμου δρομολόγησης αλληλεπιδρούν στο επίπεδο ελέγχου σε κάθε έναν δρομολογητή

Κεντριοποιημένο επίπεδο ελέγχου: Software-Defined Networking (SDN)

Ξεχωριστός (τυπικά απομακρυσμένος) ελεγκτής αλληλοεπιδρά με κάθε δρομολογητή (control agents – CA)

Μοντέλο υπηρεσιών δικτύου

E: Ποιο *μοντέλο υπηρεσίας* για το «κανάλι» που μεταφέρει δεδομενογράμματα από τον αποστολέα στο δέκτη;

Παραδείγματα υπηρεσιών
για ξεχωριστά
δεδομενογράμματα:

- εγγυημένη παράδοση
- εγγυημένη παράδοση με καθυστέρηση μικρότερη από 40 msec

Παράδειγμα υπηρεσιών για ροή
δεδομενογραμμάτων:

- σε σειρά παράδοση
- εγγυημένο ελάχιστο εύρος ζώνης στη ροή
- περιορισμοί στις αλλαγές των αποστάσεων των πακέτων

Μοντέλο υπηρεσιών επιπέδου δικτύου

Αρχιτεκτονική Δικτύου	Μοντέλο υπηρεσίας	Εγγυήσεις ποιότητας υπηρεσίας (QoS);			
		Εύρος ζώνης	Απώλειες	Σε σειρά	Συγχρονισμός
Internet	best effort	καμία	όχι	όχι	όχι

Μοντέλο βέλτιστης προσπάθειας

Καμία εγγύηση για:

- i. επιτυχημένη παράδοση
- ii. συγχρονισμό ή σε σειρά παράδοση
- iii. διαθέσιμο εύρος ζώνης

Μοντέλα υπηρεσιών επιπέδου δικτύου

Αρχιτεκτονική δικτύου	Μοντέλο υπηρεσίας	Εγγυήσεις ;				Ανάδραση συμφόρησης
		Εύρος ζώνης	Απώλειες	Σειρά	Χρονισμός	
Διαδίκτυο	Βέλτιστης προσπάθειας	καμία	όχι	όχι	όχι	όχι (συνάγεται από απώλειες)
ATM	CBR	σταθερός ρυθμός	ναι	ναι	ναι	χωρίς συμφόρηση
ATM	VBR	εγγυημένος ρυθμός	ναι	ναι	ναι	χωρίς συμφόρηση
ATM	ABR	εγγυημένος ελάχιστος	όχι	ναι	όχι	ναι
ATM	UBR	καμία	όχι	ναι	όχι	όχι

Επέκταση της αρχιτεκτονικής του Διαδικτύου (Intserv, QoS) με εγγυήσεις χωρίς συμφόρηση! (Πρόβλημα κλιμάκωσης, υψηλή κατανάλωση πόρων...)

Σκέψεις για την υπηρεσία βέλτιστης προσπάθειας:

- η **απλότητα του μηχανισμού** έχει επιτρέψει στο Διαδίκτυο να αναπτυχθεί σε ευρεία κλίμακα
- η επαρκής **διάθεση εύρους ζώνης** επιτρέπει την απόδοση των εφαρμογών πραγματικού χρόνου (π.χ., τηλεδιάσκεψη, video game) να διατηρείται σε ανεκτά επίπεδα τον περισσότερο χρόνο
- τα **αντίγραφα κατανεμημένων υπηρεσιών επιπέδου εφαρμογής** (κέντρα δεδομένων, δίκτυα διανομής περιεχομένου) που συνδέουν κοντινά με τον πελάτη δίκτυα, επιτρέπουν την παροχή υπηρεσιών από πολλαπλές τοποθεσίες
- ο έλεγχος συμφόρησης «ελαστικών» υπηρεσιών βοηθάει

*Είναι δύσκολο να αμφισβητήσεις την επιτυχία του μοντέλου
βέλτιστης προσπάθειας!*

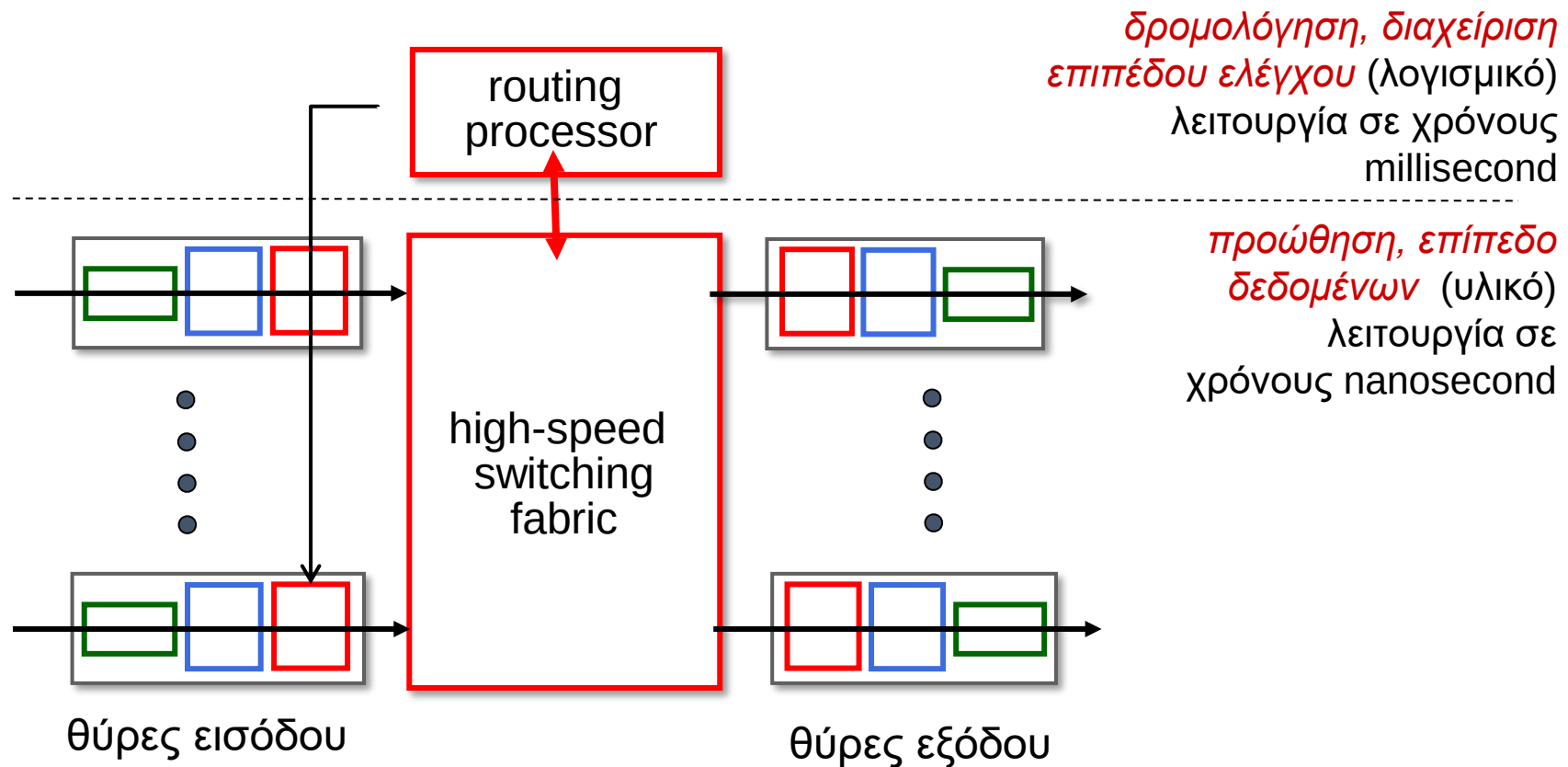
Επίπεδο δικτύου: επίπεδο δεδομένων

- Επίπεδο δικτύου: Επισκόπηση
  - Επίπεδο δεδομένων
  - Επίπεδο ελέγχου
- Τι βρίσκεται μέσα σε ένα δρομολογητή
  - Θύρες εισόδου, μεταγωγή, θύρες εξόδου
  - Διαχείριση ενταμίευσης, χρονοπρογραμματισμός
- IP: Πρωτόκολλο Διαδικτύου (Internet Protocol)
  - Μορφή δεδομενογράμματος
  - Διευθυνσιοδότηση
  - Μετάφραση διευθύνσεων δικτύου
  - IPv6
- Γενικευμένη προώθηση και SDN
  - Ταίριασμα+ενέργεια
  - Παραδείγματα OpenFlow
- Ενδιάμεσα κουτιά

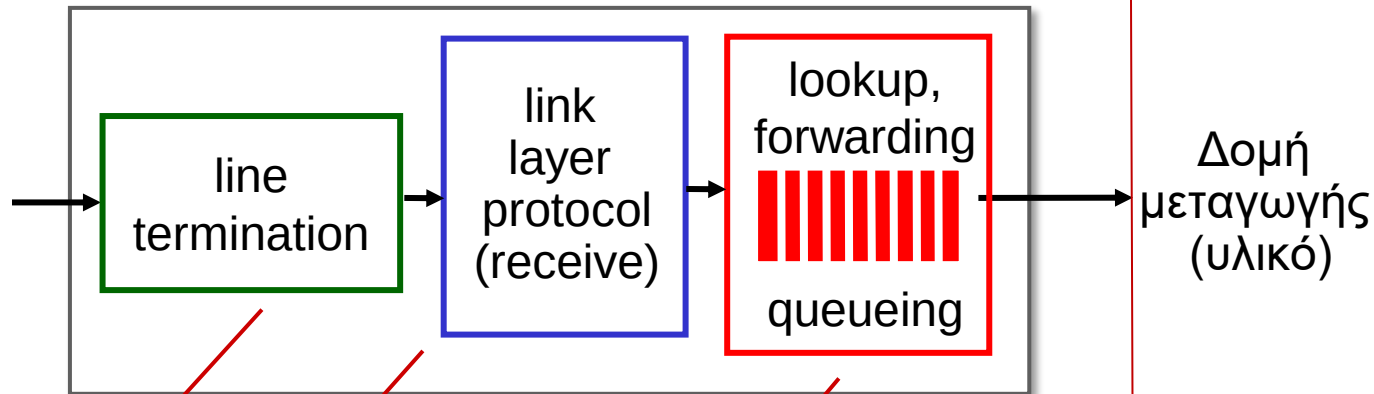

Επισκόπηση αρχιτεκτονικής δρομολογητή

Λειτουργίες θύρας εισόδου

Φυσικό επίπεδο:

Λήψη σε επίπεδο bit

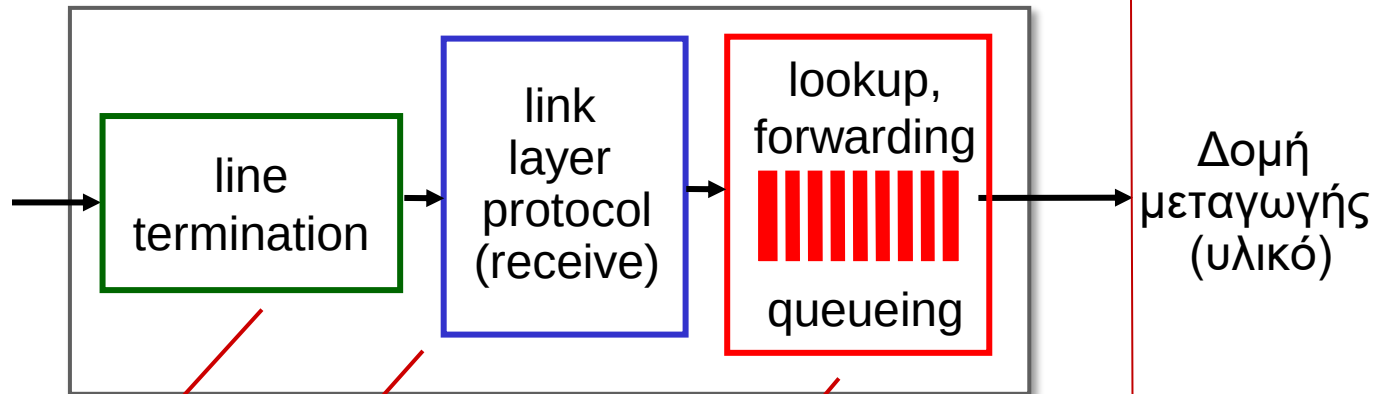
Επίπεδο ζεύξης
δεδομένων:

π.χ., Ethernet
(Κεφ. 6)

Αποκεντρωμένη μεταγωγή:

- βάσει τιμών στην κεφαλίδα του πακέτου, αναζήτηση της θύρας εξόδου με χρήση του πίνακα προώθησης στη μνήμη της θύρας εισόδου (*"match plus action"*)
- σκοπός: ολοκλήρωση της επεξεργασίας της θύρας εισόδου με «ταχύτητα γραμμής» (*"line speed"*)
- **Αναμονή σε ουρά:** αν τα δεδομενογράμματα φτάνουν ταχύτερα από το ρυθμό προώθησης στο δόμημα μεταγωγής

Λειτουργίες θύρας εισόδου

Φυσικό επίπεδο:

Λήψη σε επίπεδο bit

Επίπεδο ζεύξης
δεδομένων:

π.χ., Ethernet
(Κεφ. 6)

Αποκεντρωμένη μεταγωγή:

- βάσει τιμών στην κεφαλίδα του πακέτου, αναζήτηση της θύρας εξόδου με χρήση του πίνακα προώθησης στη μνήμη της θύρας εισόδου (*"match plus action"*)
- **προώθηση με βάση τον προορισμό:** προώθηση με βάση μόνο την IP διεύθυνση του προορισμού (παραδοσιακή)
- **γενικευμένη προώθηση:** προώθηση με βάση οποιαδήποτε ομάδα τιμών από κεφαλίδες

Πρώθηση με βάση τον προορισμό

<i>forwarding table</i>	
Destination Address Range	Link Interface
11001000 00010111 00010000 00000000 through 11001000 00010111 00010000 00000100	0
11001000 00010111 00010000 00000111	
11001000 00010111 00011000 11111111	
11001000 00010111 00011001 00000000 through 11001000 00010111 00011111 11111111	2
otherwise	3

E: τι συμβαίνει αν το εύρος δεν κατανέμεται τόσο βολικά;

Ταίριασμα μεγαλύτερου προθέματος (Longest prefix matching)

— **ταίριασμα μεγαλύτερου προθέματος** —
κατά την αναζήτηση καταχώρισης στον πίνακα προώθησης για δοσμένη διεύθυνση προορισμού, χρησιμοποιείται το **μεγαλύτερο** πρόθεμα διεύθυνσης που ταιριάζει στη διεύθυνση προορισμού

Εύρος Διεύθυνσης Προορισμού	Διεπαφή Ζεύξης
11001000 00010111 00010*** *****	0
11001000 00010111 00011000 *****	1
11001000 00010111 00011*** *****	2
διαφορετικά	3

παραδείγματα: 11001000   00010111   00010110   10100001   ποια διεπαφή;
                         11001000   00010111   00011000   10101010   ποια διεπαφή;

Ταίριασμα μεγαλύτερου προθέματος (Longest prefix matching)

ταίριασμα μεγαλύτερου προθέματος

κατά την αναζήτηση καταχώρισης στον πίνακα προώθησης για δοσμένη διεύθυνση προορισμού, χρησιμοποιείται το **μεγαλύτερο** πρόθεμα διεύθυνσης που ταιριάζει στη διεύθυνση προορισμού

Destination Address Range	Link interface
11001000 00010111 00010*** *****	0
11001000 00010111 00011000 *****	1
11001000 match! 1 00011*** *****	2
otherwise	3

examples:

11001000 00010111 00010110 10100001 which interface?
11001000 00010111 00011000 10101010 which interface?

Ταίριασμα μεγαλύτερου προθέματος (Longest prefix matching)

ταίριασμα μεγαλύτερου προθέματος

κατά την αναζήτηση καταχώρισης στον πίνακα προώθησης για δοσμένη διεύθυνση προορισμού, χρησιμοποιείται το **μεγαλύτερο** πρόθεμα διεύθυνσης που ταιριάζει στη διεύθυνση προορισμού

Destination Address Range	Link interface
11001000 00010111 00010*** *****	0
11001000 00010111 00011000 *****	1
11001000 00010111 00011*** *****	2
otherwise	3

match!

examples:

11001000 00010111 00010110 10100001	which interface?
11001000 00010111 00011000 10101010	which interface?

Ταίριασμα μεγαλύτερου προθέματος (Longest prefix matching)

ταίριασμα μεγαλύτερου προθέματος

κατά την αναζήτηση καταχώρισης στον πίνακα προώθησης για δοσμένη διεύθυνση προορισμού, χρησιμοποιείται το **μεγαλύτερο** πρόθεμα διεύθυνσης που ταιριάζει στη διεύθυνση προορισμού

Destination Address Range	Link interface
11001000 00010111 00010*** *****	0
11001000 00010111 00011000 *****	1
11001000 00010111 00011*** *****	2
otherwise	3

match!

examples:

11001000 00010111 00010110 10100001   which interface?
11001000 00010111 00011000 10101010   which interface?

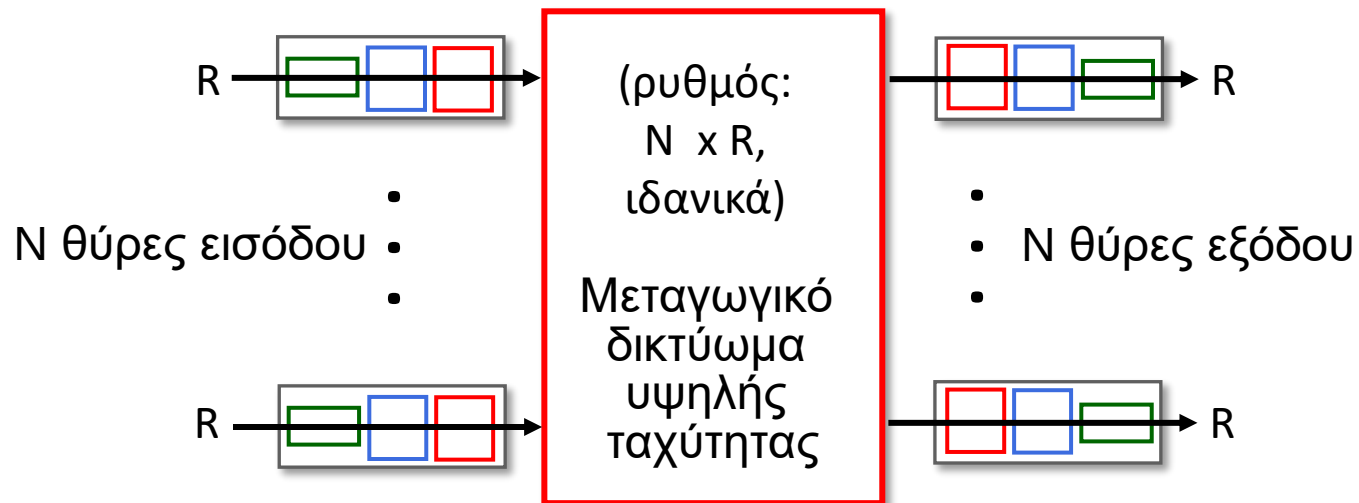
Ταίριασμα μεγαλύτερου προθέματος

Στην πράξη χρησιμοποιούνται συχνά για αναζήτηση μνήμες τύπου Ternary Content Address Memories (TCAM).

- επιστρέφει το περιεχόμενο της καταχώρισης του πίνακα προώθησης για μια IP διεύθυνση σε σταθερό χρόνο ανεξάρτητα από το μέγεθος του πίνακα.
- Cisco Catalyst: ~1εκ. καταχωρήσεις σε πίνακες προώθησης

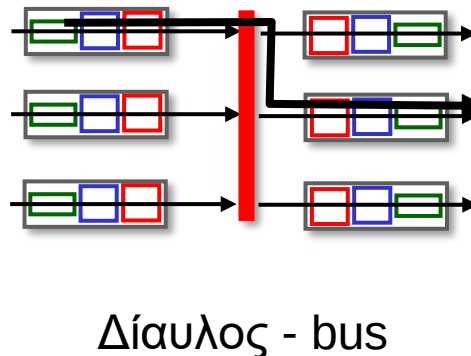
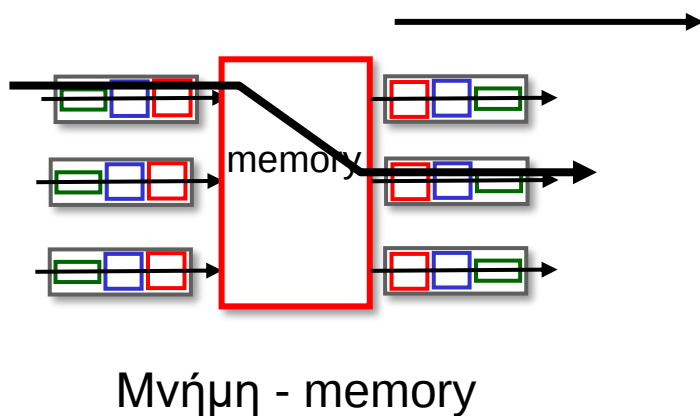
Τύποι δομήματος μεταγωγής

- μεταφορά πακέτου από τη ζεύξη εισόδου στην κατάλληλη ζεύξη εξόδου
- **ρυθμός μεταγωγής:** ρυθμός στον οποίο τα πακέτα μπορούν να μεταφερθούν από τις εισόδους στις εξόδους
  - συχνά μετριέται ως πολλαπλάσιο του ρυθμού εισόδου/εξόδου της γραμμής
  - N είσοδοι: ρυθμός μεταγωγής N φορές ο επιθυμητός ρυθμός της

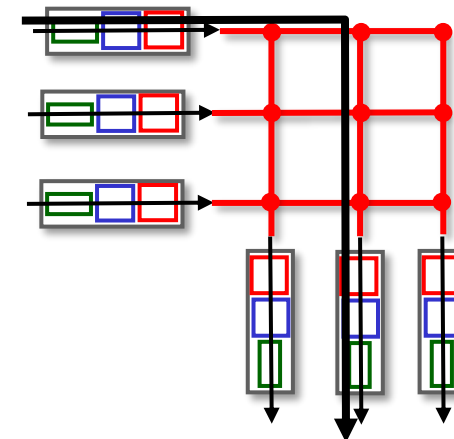

Τύποι δομήματος μεταγωγής

- μεταφορά πακέτου από τη ζεύξη εισόδου στην κατάλληλη ζεύξη εξόδου
- **ρυθμός μεταγωγής:** ρυθμός στον οποίο τα πακέτα μπορούν να μεταφερθούν από τις εισόδους στις εξόδους
  - συχνά μετριέται ως πολλαπλάσιο του ρυθμού εισόδου/εξόδου της γραμμής
  - N είσοδοι: ρυθμός μεταγωγής N φορές ο επιθυμητός ρυθμός της
- 3 τύποι δομημάτων μεταγωγής

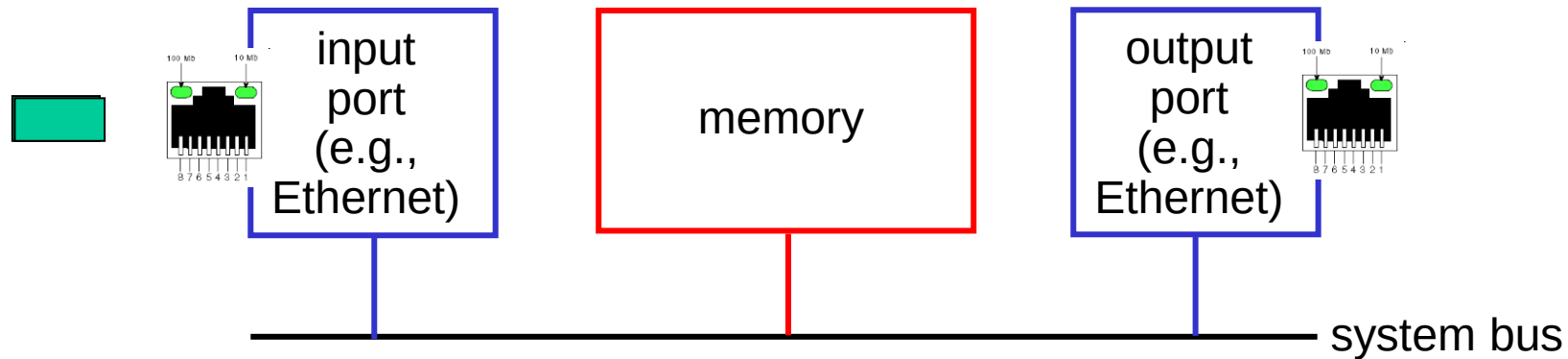
Διασυνδετικό Δίκτυο - crossbar

Μεταγωγή μέσω μνήμης

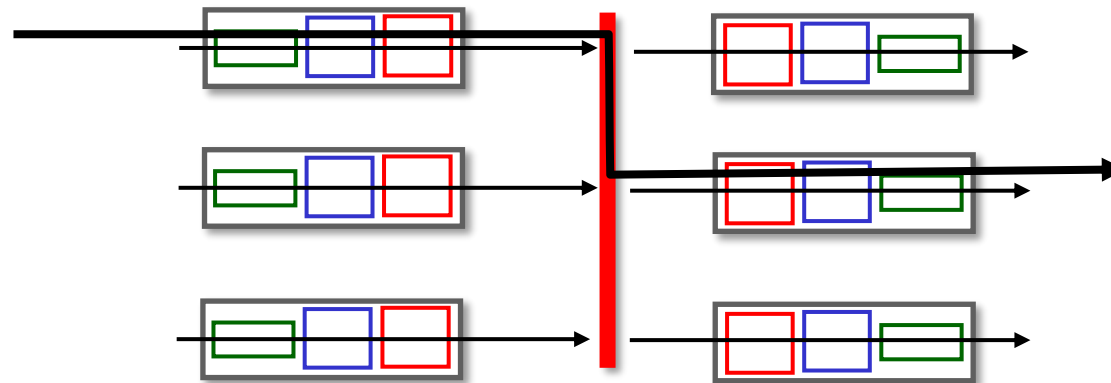
Δρομολογητές πρώτης γενιάς:

- παραδοσιακοί υπολογιστές με μεταγωγή υπό τον άμεσο έλεγχο της CPU
- το πακέτο αντιγράφεται στη μνήμη του συστήματος
- η ταχύτητα περιορίζεται από το εύρος ζώνης της μνήμης (2 διασχίσεις του διαύλου ανά δεδομένογράμμα)

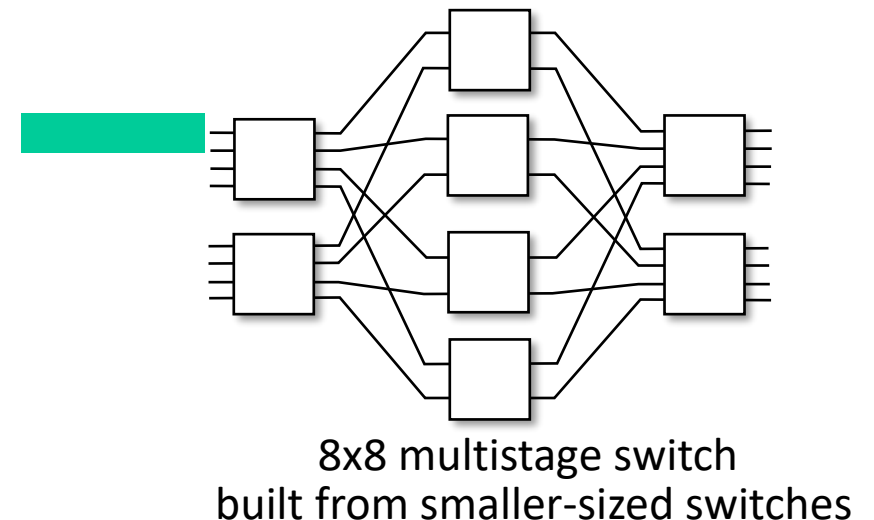
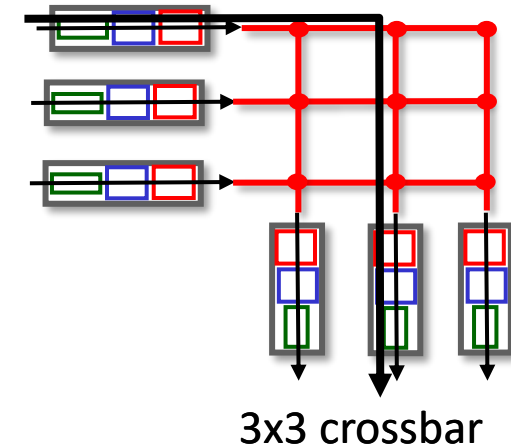
Μεταγωγή μέσω διαύλου

- το δεδομένογραμμα από τη θύρα εισόδου της μνήμης στη θύρα εξόδου της μνήμης μέσω διαμοιραζόμενου διαύλου (bus)
- **ανταγωνισμός διαύλου:** η ταχύτητα μεταγωγής περιορίζεται από το εύρος ζώνης τους διαύλου
- δίαυλος 32 Gbps, Cisco 5600: επαρκής ταχύτητα για δρομολογητές πρόσβασης και εταιρικούς δρομολογητές

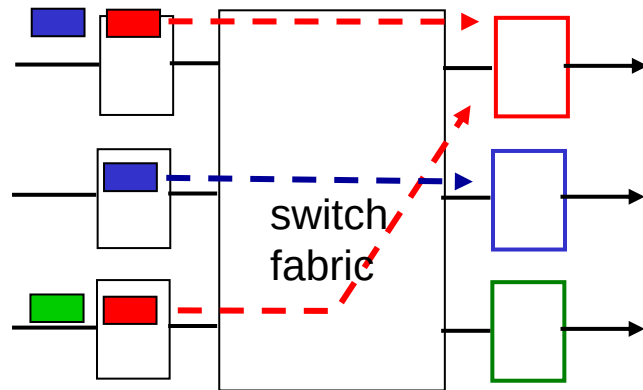
Μεταγωγή μέσω δικτύου διασύνδεσης

- Crossbar, άλλα δίκτυα διασύνδεσης που αρχικά αναπτύχθηκαν για τη διασύνδεση επεξεργαστών σε πολυεπεξεργαστικά συστήματα
- **πολυεπίπεδη μεταγωγή:** $n \times n$ μεταγωγός από πολλαπλά επίπεδα μικρότερων μεταγωγών
- **Εκμεταλλεούμενοι τον παραλληλισμό:**
  - κατάτμηση του δεδομενογράμματος σε σταθερού μήκους κελιά (cells) κατά την εισαγωγή
  - μεταγωγή των κελιών διαμέσω του δομήματος

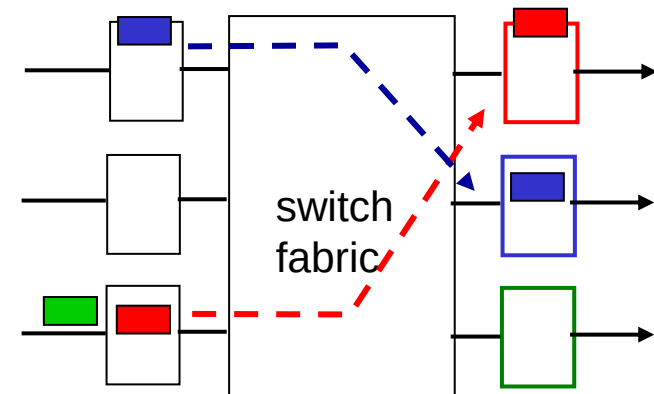

Αναμονή σε ουρά στην είσοδο

- Αν το δόμημα μεταγωγής είναι πιο αργό από το συνδυασμό των θυρών εισόδου -> ενδέχεται να εμφανιστεί αναμονή στις ουρές εισόδου
  - καθυστέρηση αναμονής και απώλεια λόγω υπερχείλισης του ενταμιευτή (buffer) της θύρας εισόδου!
- **Μπλοκάρισμα κεφαλής γραμμής (Head-Of-the-Line blocking):**
ενταμιευμένο δεδομένογραμμα στην κορυφή της ουράς εμποδίζει άλλα δεδομένογραμμα από το να προωθηθούν

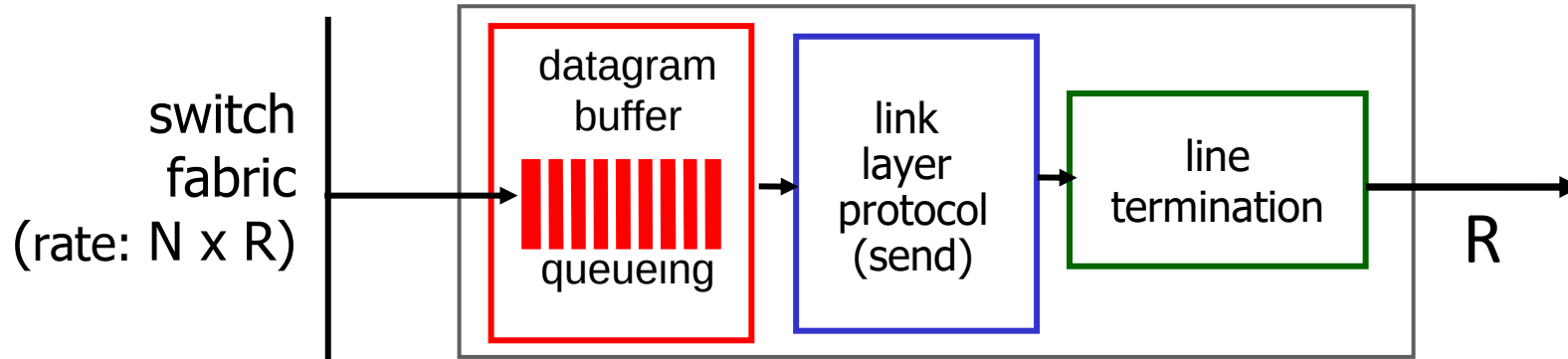
συναγωνισμός στη θύρα εξόδου:
μόνο ένα κόκκινο δεδομένογραμμα μπορεί να μεταφερθεί το χαμηλότερο κόκκινο πακέτο
μπλοκάρεται

ένα πακέτο αργότερα:
το πράσινο πακέτο αντιμετωπίζει
μπλοκάρισμα κεφαλής γραμμής

Αναμονή στη θύρα εξόδου

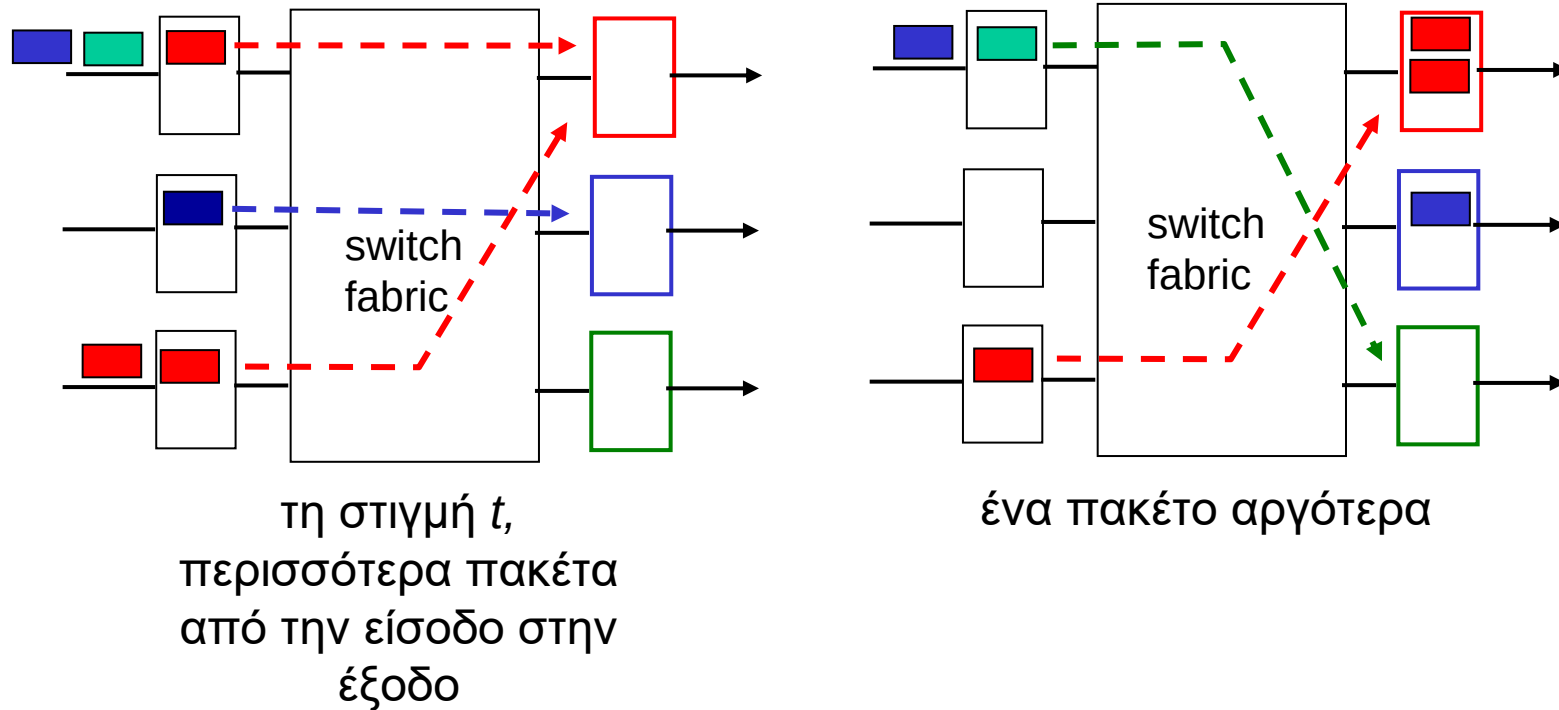

- Απαιτείται **ενταμίευση (buffering)** όταν τα δεδομενογράμματα φτάνουν από το δόμημα μεταγωγής ταχύτερα από το ρυθμό μετάδοσης. **Πολιτική απόρριψης:** ποια πακέτα να απορρίψω;
- Η **πολιτική χρονοπρογραμματισμού (scheduling discipline)** επιλέγει κάποιο από τα ενταμιευμένα δεδομενογράμματα για μετάδοση

Απώλειες λόγω συμφόρησης, απουσίας χώρου ενταμίευσης

Πολιτική προτεραιοτήτων – ποιος λαμβάνει την καλύτερη απόδοση, ουδετερότητα Διαδικτύου

Αναμονή στη θύρα εξόδου

- ενταμίευση απαιτείται όταν ο ρυθμός άφιξης μέσω του μεταγωγού υπερβαίνει την ταχύτητα της γραμμής εξόδου
- *καθυστέρηση αναμονής και απώλειες λόγω υπερχείλισης του ενταμιευτή της θύρας εξόδου!*

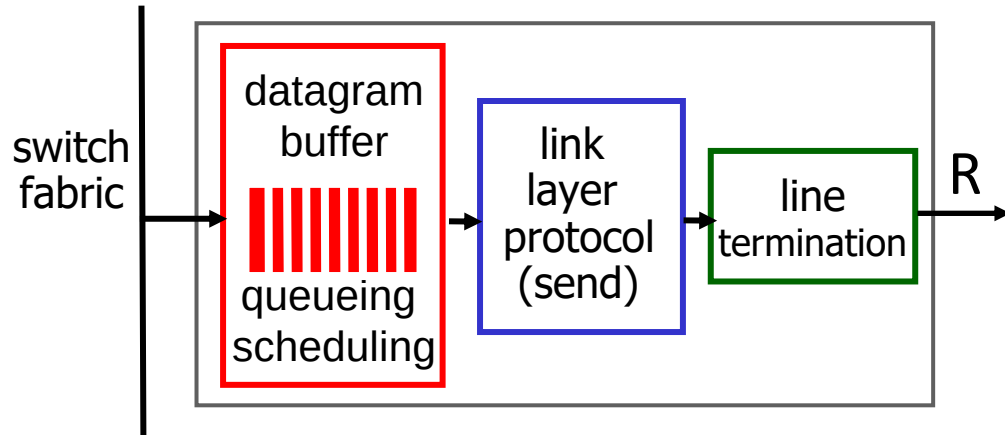
Πόση ενταμίευση;

- Πρακτικός κανόνας του RFC 3439: μέση ενταμίευση ίση με το «τυπικό» RTT (π.χ. 250 msec) επί τη χωρητικότητα της ζεύξης C
  - π.χ., C = 10 Gbps ζεύξη → ενταμιευτής 2.5 Gbit
- Πρόσφατη σύσταση: με N ανεξάρτητες ροές, ενταμίευση ίση με

$$\frac{RTT \cdot C}{\sqrt{N}}$$

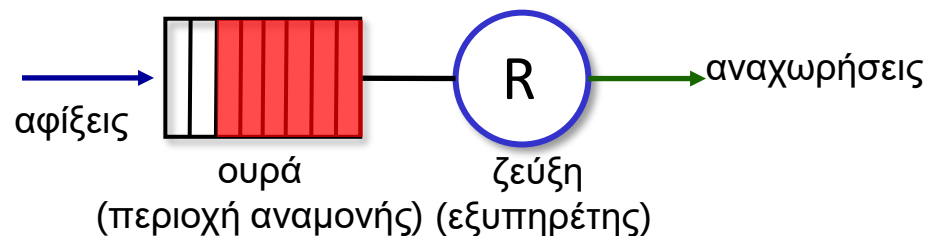
- αλλά η πολλή ενταμίευση μπορεί να αυξήσει τις καθυστερήσεις (ειδικά σε οικιακούς δρομολογητές)
  - αυξημένα RTT: χαμηλή απόδοση για εφαρμογές πραγματικού χρόνου, λιγότερο ευαίσθητοι και πιο αργοί TCP αποστολείς
  - θυμηθείτε τον έλεγχο συμφόρησης με βάση την καθυστέρηση: “διατήρησε τη ζεύξη συμφόρησης απλά γεμάτη όχι περισσότερο”

Διαχείριση ενταμίευσης (buffer)

- **απόρριψη (drop):** ποιο πακέτο να απορριφθεί όταν οι ενταμιευτές έχουν γεμίσει
  - **απόρριψη ουράς:** απορρίπτεται το πακέτο που φτάνει
  - **προτεραιότητα:** απόρριψη / αφαίρεση με βάση προτεραιότητες

Αναπαράσταση ουράς

- **ΕΤΙΚΕΤΕΣ:** ποια πακέτα να σημαδεύτούν ώστε να «δείξουν» συμφόρηση (ECN, RED)

Χρονοπρογραμματισμός: Πρώτο-Μέσα-Πρώτο-Έξω FCFS

χρονοπρογραμματισμός:

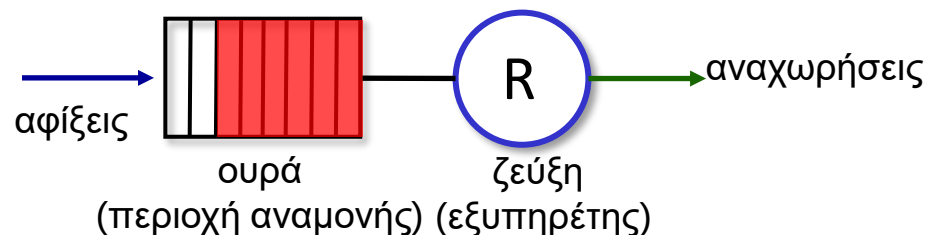
αποφασίζοντας ποιο πακέτο να σταλεί ως επόμενο στη ζεύξη

- το πρώτο που έρχεται, εξυπηρετείται πρώτο
- προτεραιότητα
- round robin
- weighted fair queueing

FCFS: τα πακέτα μεταδίδονται στην έξοδο με τη σειρά που έρχονται

- γνωστό ως: First-In-First-Out (FIFO)
- παραδείγματα από τον πραγματικό κόσμο

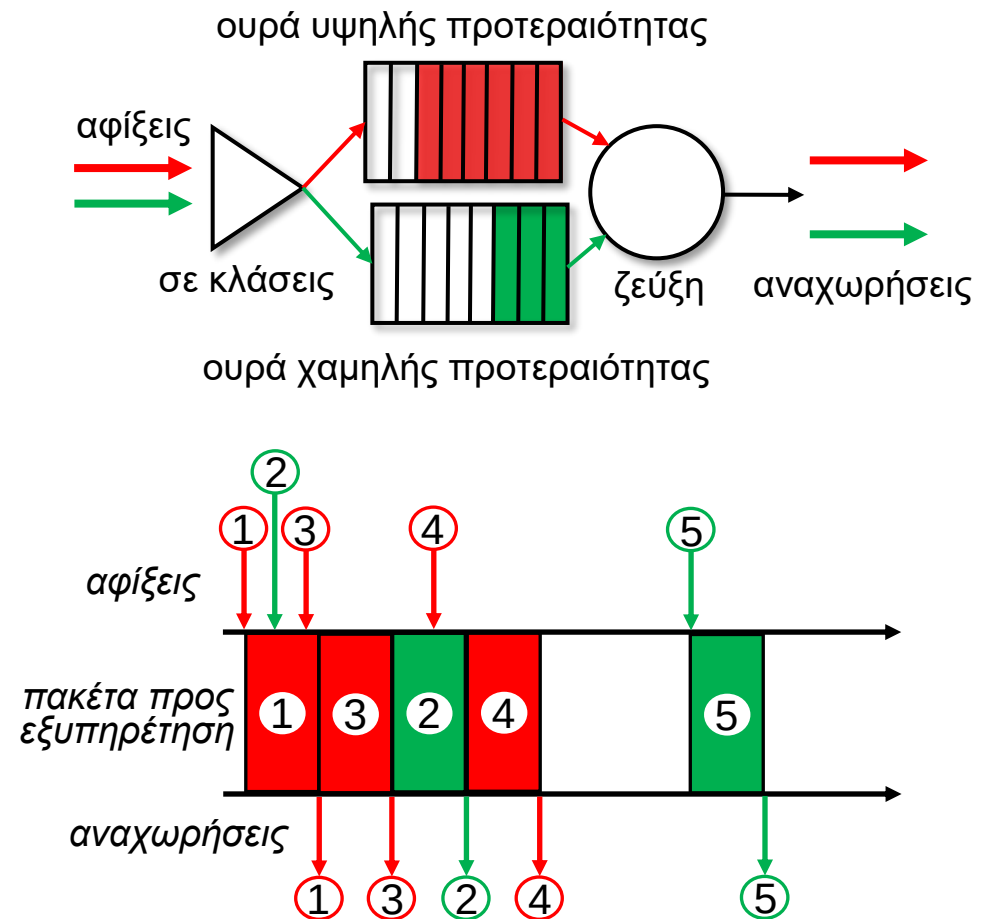
Αναπαράσταση ουράς

Χρονοπρογραμματισμός: προτεραιότητες

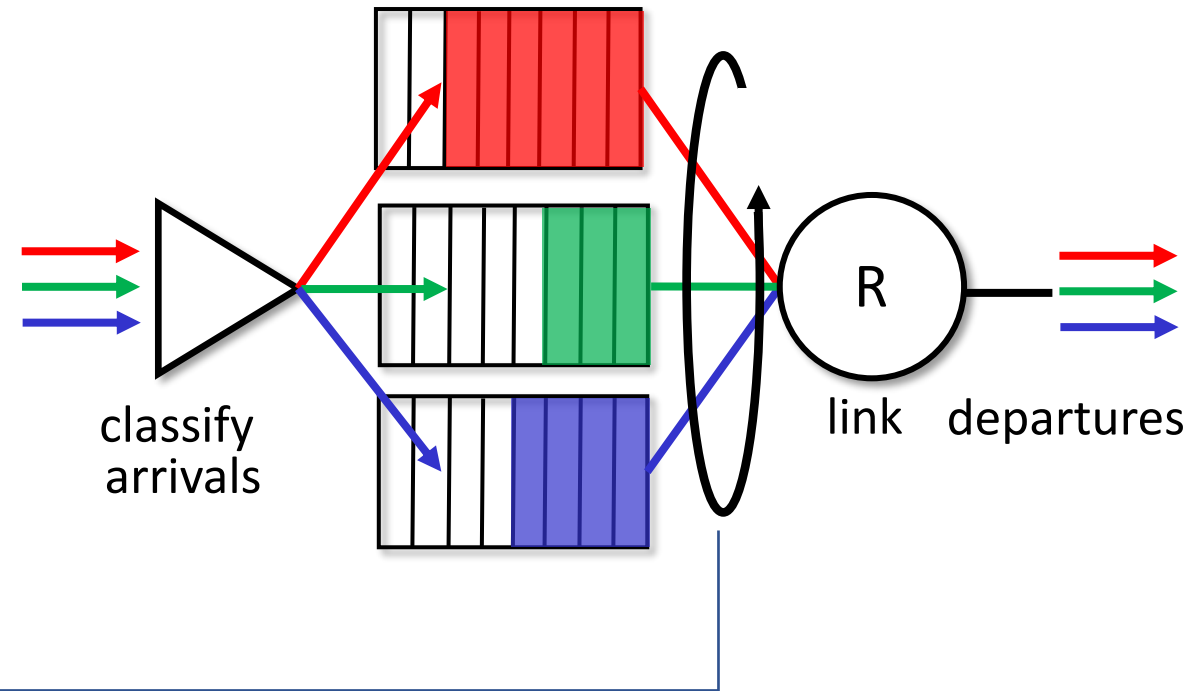
Priority scheduling:

- τα πακέτα που φτάνουν ταξινομούνται με βάση μία κλάση και εισάγονται στην αντίστοιχη ουρά
  - η κλάση μπορεί να εξαρτάται από έναν δείκτη ή άλλη πληροφορία στην κεφαλίδα
- στείλε το πακέτο που αναμένει με την υψηλότερη προτεραιότητα
  - FCFS σε κάθε ουρά αναμονής (ανά κλάση)

Χρονοπρογραμματισμός: round robin

- τα πακέτα που φτάνουν ταξινομούνται με βάση μία κλάση και εισάγονται στην αντίστοιχη ουρά
  - η κλάση μπορεί να εξαρτάται από έναν δείκτη ή άλλη πληροφορία στην κεφαλίδα
- ο εξυπηρέτης κυκλικά, επαναλαμβανόμενα, ελέγχει την ουρά κάθε κλάσης στέλνοντας ένα ολόκληρο πακέτο από κάθε κλάση (αν υπάρχει διαθέσιμο) με τη σειρά

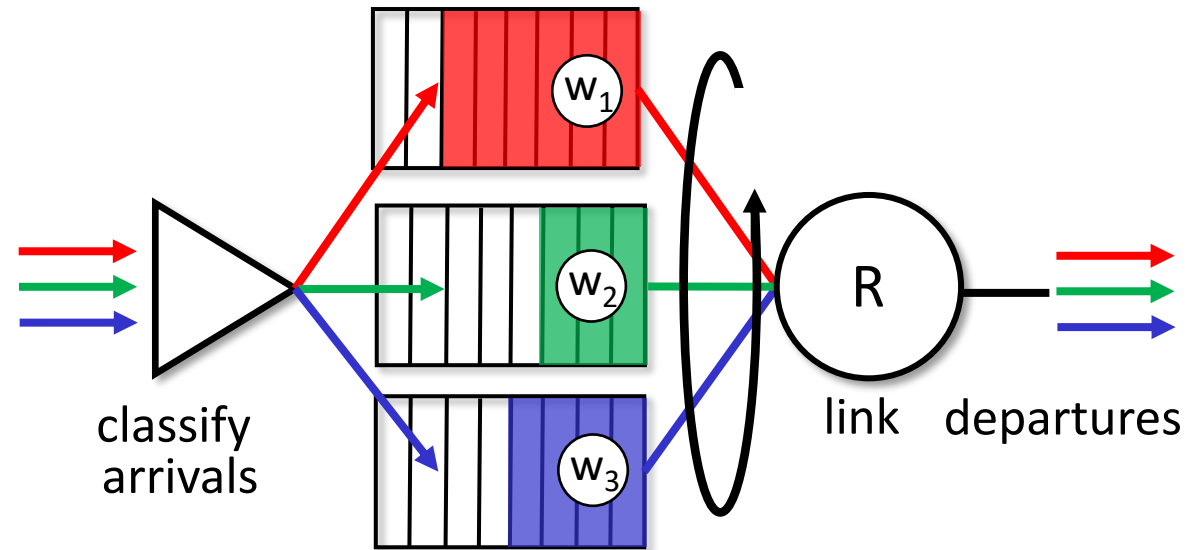
Χρονοπρογραμματισμός: Σταθμισμένη δίκαιη ουρά

Weighted Fair Queuing (WFQ):

- γενικευμένος Round Robin
- κάθε κλάση, i , έχει βάρος, w_i , και λαμβάνει σταθμισμένο κομμάτι υπηρεσίας σε κάθε κύκλο:

$$\frac{w_i}{\sum_j w_j}$$

- εγγύηση ελάχιστου εύρους ζώνης (κλάση ανά κίνηση δεδομένων)

Ουδετερότητα δικτύου

- *τεχνικά*: πώς ένας πάροχος μπορεί να μοιράσει / διαθέσει τους πόρους του;
  - Χρονοπρογραμματισμός πακέτων, διαχείριση ενταμιευτών
- *κοινωνικές, οικονομικές* αρχές
  - προστασία ελεύθερου λόγου
  - ενθάρρυνση καινοτομίας, συναγωνισμού
- *νομικές* αποφάσεις και πολιτικές

Διαφορετικές «αναγνώσεις» και πρακτικές σε διαφορετικές χώρες

Ουδετερότητα δικτύου

Ποιες πολιτικές και νόμοι καθορίζουν τι μπορεί να κάνει ένας πάροχος;
Κανόνες-κατευθύνσεις ουδετερότητας Διαδικτύου βάσει σχετικών διαταγμάτων (ΗΠΑ).

- όχι αποκλεισμός

(σε περιεχόμενο, εφαρμογές, υπηρεσίες, συσκευές)

- όχι επιβράδυνση

(σε περιεχόμενο, εφαρμογές, υπηρεσίες, συσκευές)

- όχι απόδοση προτεραιότητας επί πληρωμή

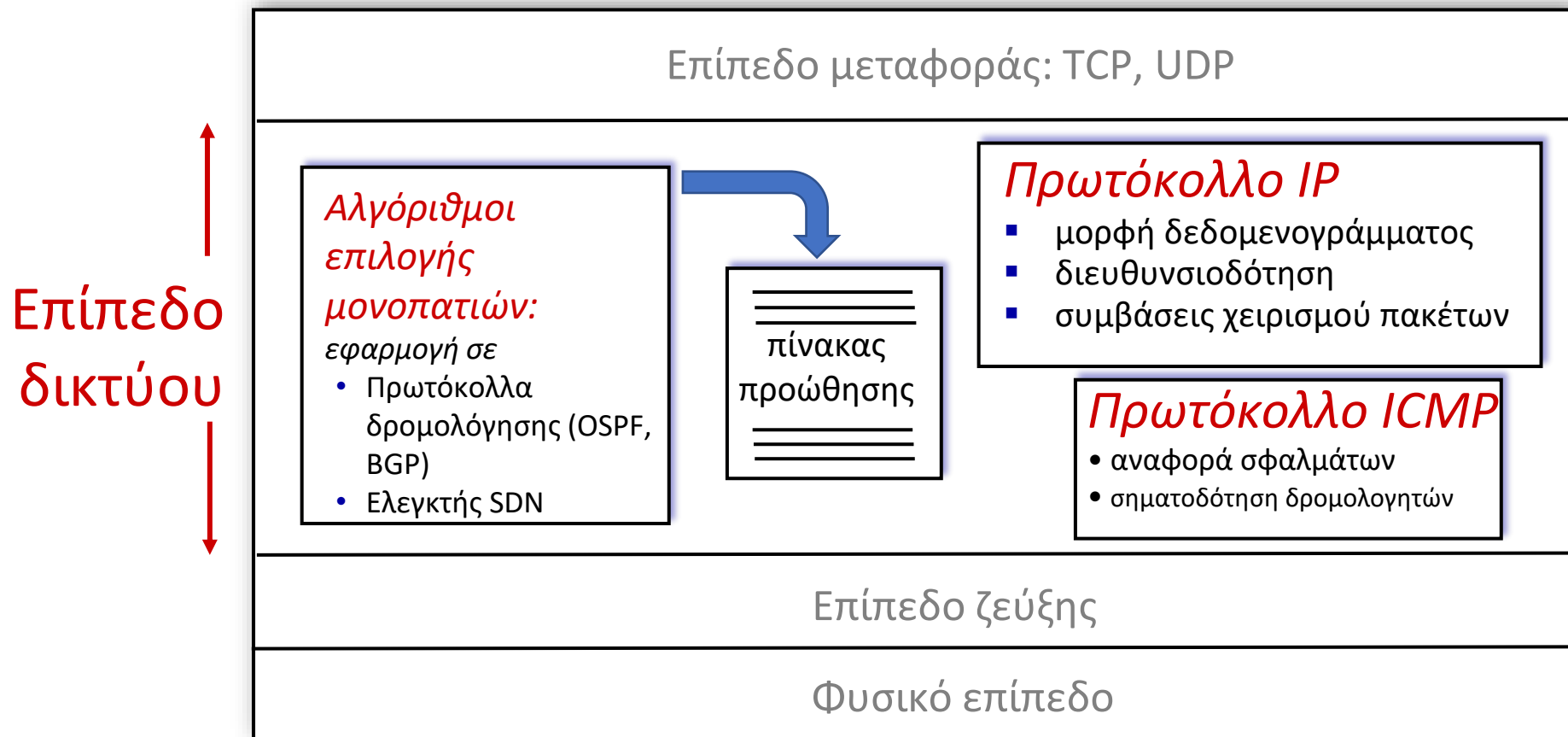
Επίπεδο δικτύου: επίπεδο δεδομένων

- Επίπεδο δικτύου: Επισκόπηση
  - Επίπεδο δεδομένων
  - Επίπεδο ελέγχου
- Τι βρίσκεται μέσα σε ένα δρομολογητή
  - Θύρες εισόδου, μεταγωγή, θύρες εξόδου
  - Διαχείριση ενταμίευσης, χρονοπρογραμματισμός
- **IP: Πρωτόκολλο Διαδικτύου (Internet Protocol)**
  - **Μορφή δεδομενογράμματος**
  - **Διευθυνσιοδότηση**
  - **Μετάφραση διευθύνσεων δικτύου**
  - **IPv6**
- Γενικευμένη προώθηση και SDN
  - Ταίριασμα+ενέργεια
  - Παραδείγματα OpenFlow
- Ενδιάμεσα κουτιά

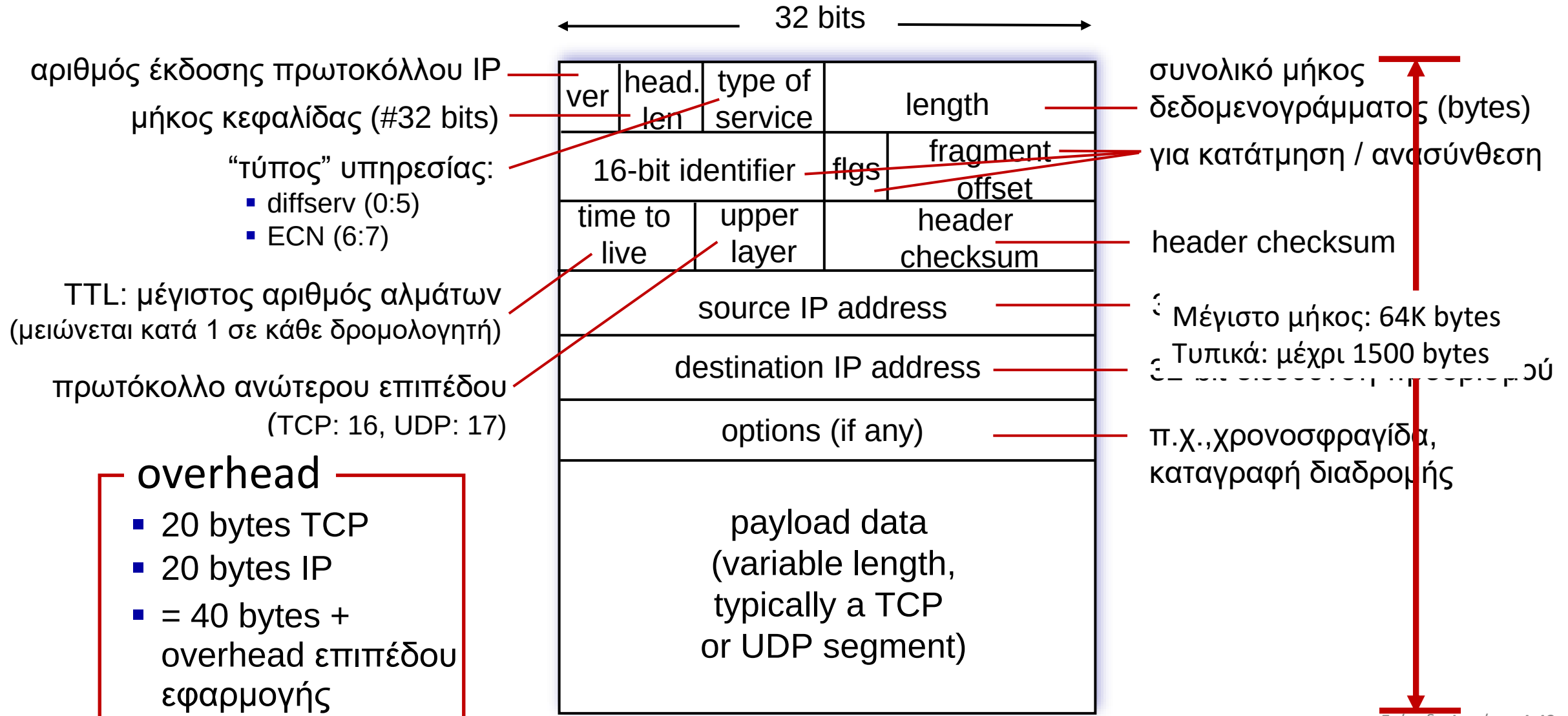

Επίπεδο δικτύου: Διαδίκτυο

Λειτουργίες επιπέδου δικτύου σε υπολογιστές, δρομολογητές

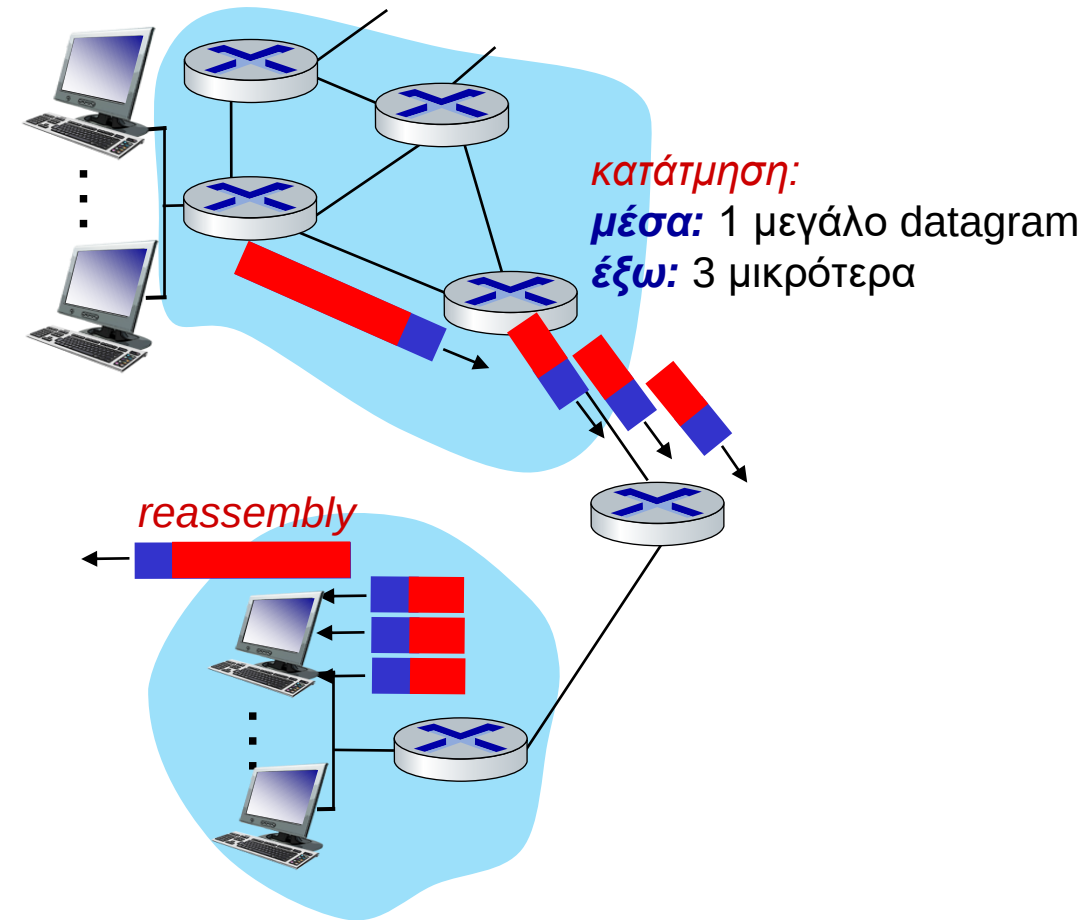

Δομή δεδομενογράμματος

Κατάτμηση και ανασύνθεση (fragmentation/reassembly)

- οι ζεύξεις του δικτύου έχουν μέγιστη μονάδα μεταφορά MTU (max. transfer size) – μέγιστο δυνατό πλαίσιο επιπέδου ζεύξης
  - διαφορετικοί τύποι ζεύξης, διαφορετικά MTUs
- μεγάλο δεδομένογραμμα τεμαχίζεται εντός του δικτύου
  - ένα δεδομένογραμμα γίνεται πολλά
  - “ανασυντίθεται” μόνο στον προορισμό
  - τα bits της κεφαλίδας χρησιμοποιούνται για την ταυτοποίηση, διάταξη των σχετικών τεμαχίων

Κατάτμηση και ανασύνθεση

παράδειγμα:

- δεδομένογραμμα 4000 byte
- MTU = 1500 bytes

	length	ID	fragflag	offset	
	=4000	=x	=0	=0	

ένα μεγάλο δεδομένογραμμα γίνεται πολλά μικρότερα

1480 στο πεδίο
δεδομένων

Μετατόπιση (offset) =
1480/8

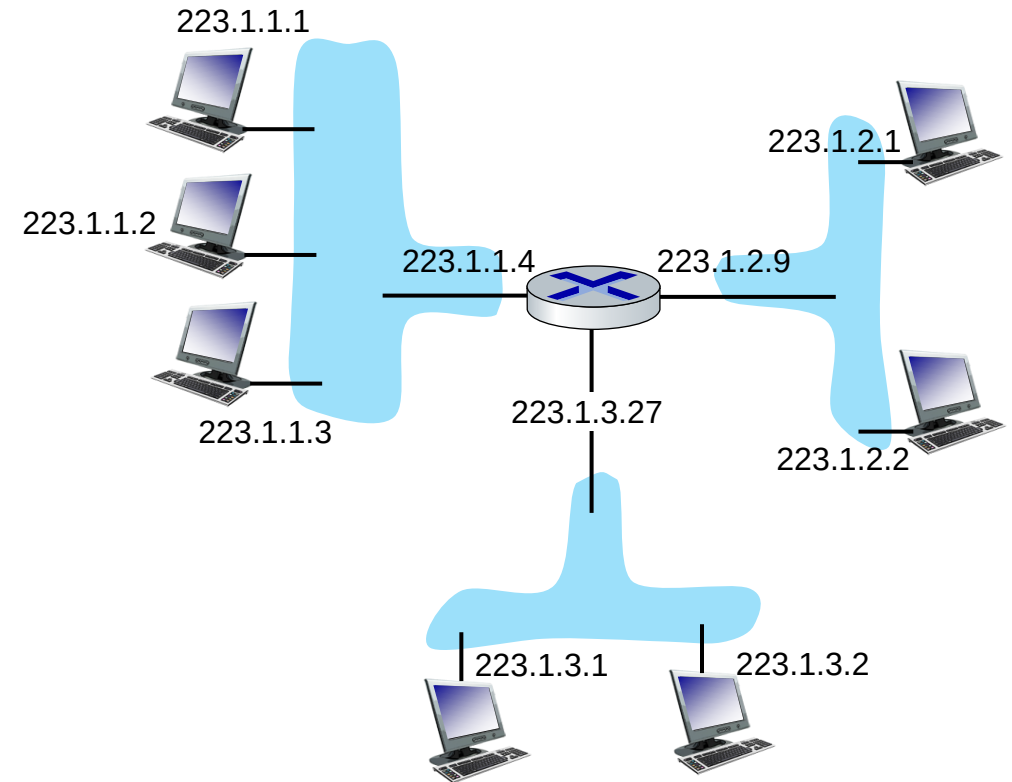
	length	ID	fragflag	offset	
	=1500	=x	=1	=0	

	length	ID	fragflag	offset	
	=1500	=x	=1	=185	

	length	ID	fragflag	offset	
	=1040	=x	=0	=370	

Διευθυνσιοδότηση IP: εισαγωγή

- **IP διεύθυνση:** αναγνωριστικό 32 bits της **διασύνδεσης** του υπολογιστή, δρομολογητή
- **διεπαφή:** σύνδεση μεταξύ υπολογιστή/δρομολογητή και φυσικής ζεύξης
  - οι δρομολογητές έχουν τυπικά πολλές διασυνδέσεις
  - ένας υπολογιστής έχει τυπικά μία ή δύο διασυνδέσεις (π.χ., ενσύρματο Ethernet, ασύρματος 802.11)

γραφή σε μορφή δεκαδικών αριθμών
χωρισμένων με τελεία

223.1.1.1 = 11011111 00000001 00000001 00000001

223   1   1   1

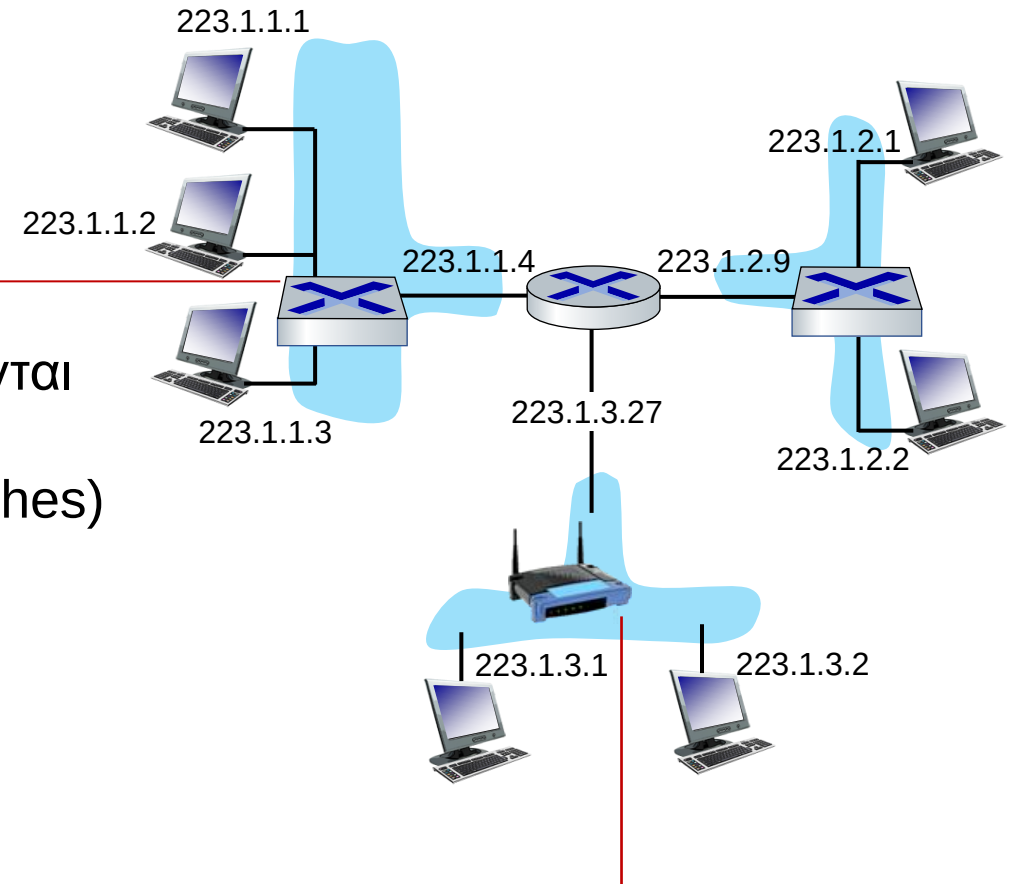

Διευθυνσιοδότηση: εισαγωγή

Ε: πώς συνδέονται στην πραγματικότητα οι διεπαφές;

Α: περισσότερα στα Κεφ. 6, 7

Α: οι ενσύρματες διεπαφές συνδέονται μέσω Ethernet μεταγωγών (switches)

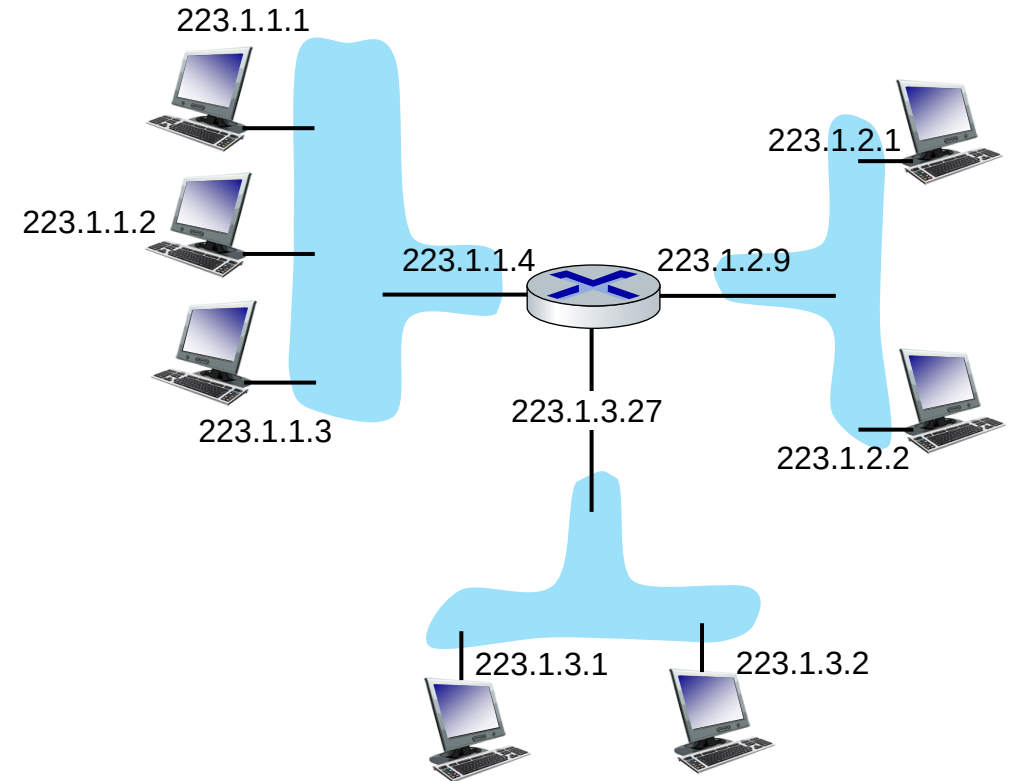

Για τώρα: δε χρειάζεται να ανησυχείτε για το πώς μία διεπαφή συνδέεται με μία άλλη (χωρίς δρομολογητή να παρεμβάλλεται)

Α: οι ασύρματες WiFi διεπαφές συνδέονται μέσω WiFi σημείων πρόσβασης

Υποδίκτυα

- *Τι είναι ένα υποδίκτυο;*
  - διασυνδέσεις συσκευών που συνδέονται μεταξύ τους με φυσικό τρόπο **χωρίς να μεσολαβεί δρομολογητής**
- Οι IP διευθύνσεις έχουν δομή:
  - **τμήμα υποδικτύου (subnet part):** συσκευές του ίδιου υποδικτύου έχουν κοινά τα bits υψηλής τάξης
  - **τμήμα υπολογιστή (host part):** τα υπόλοιπα bits χαμηλής τάξης

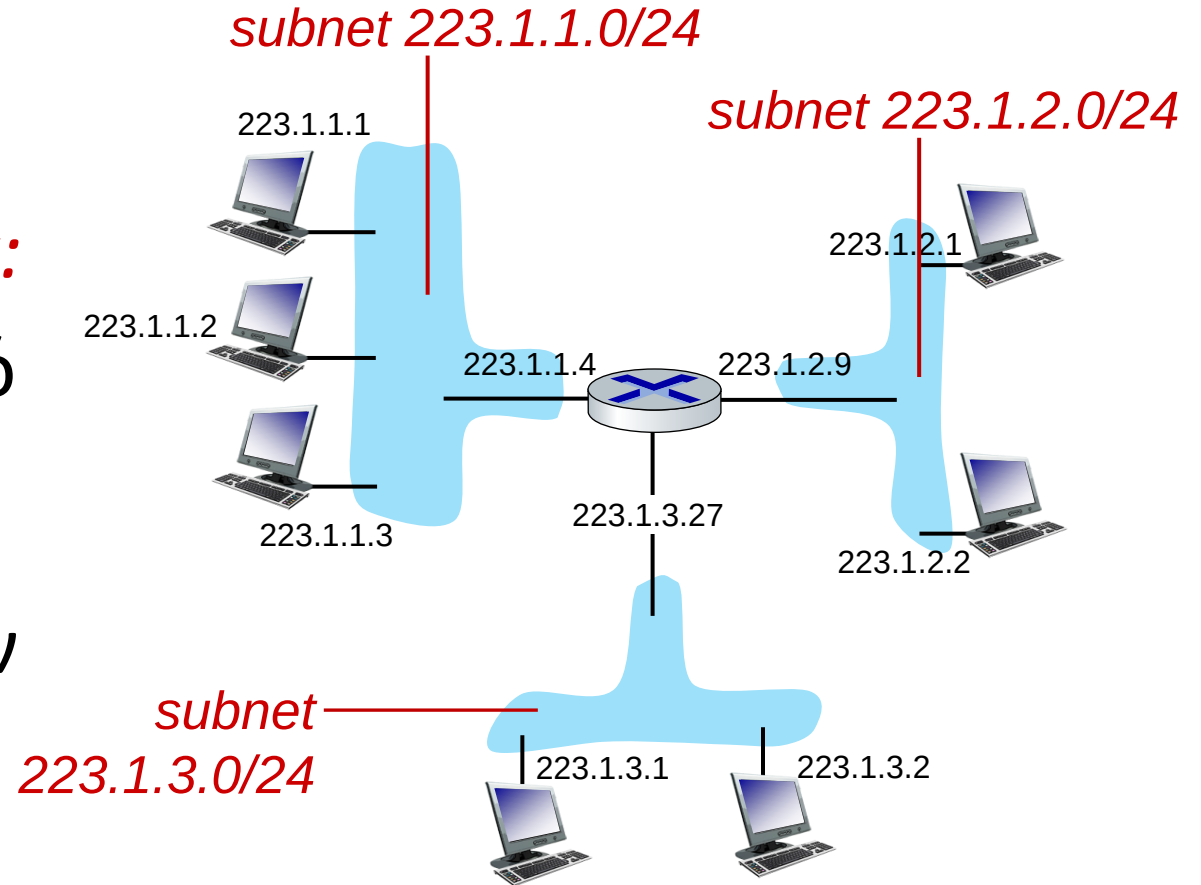

Δίκτυο που αποτελείται από 3 υποδίκτυα

Υποδίκτυα

Συνταγή καθορισμού υποδικτύων:

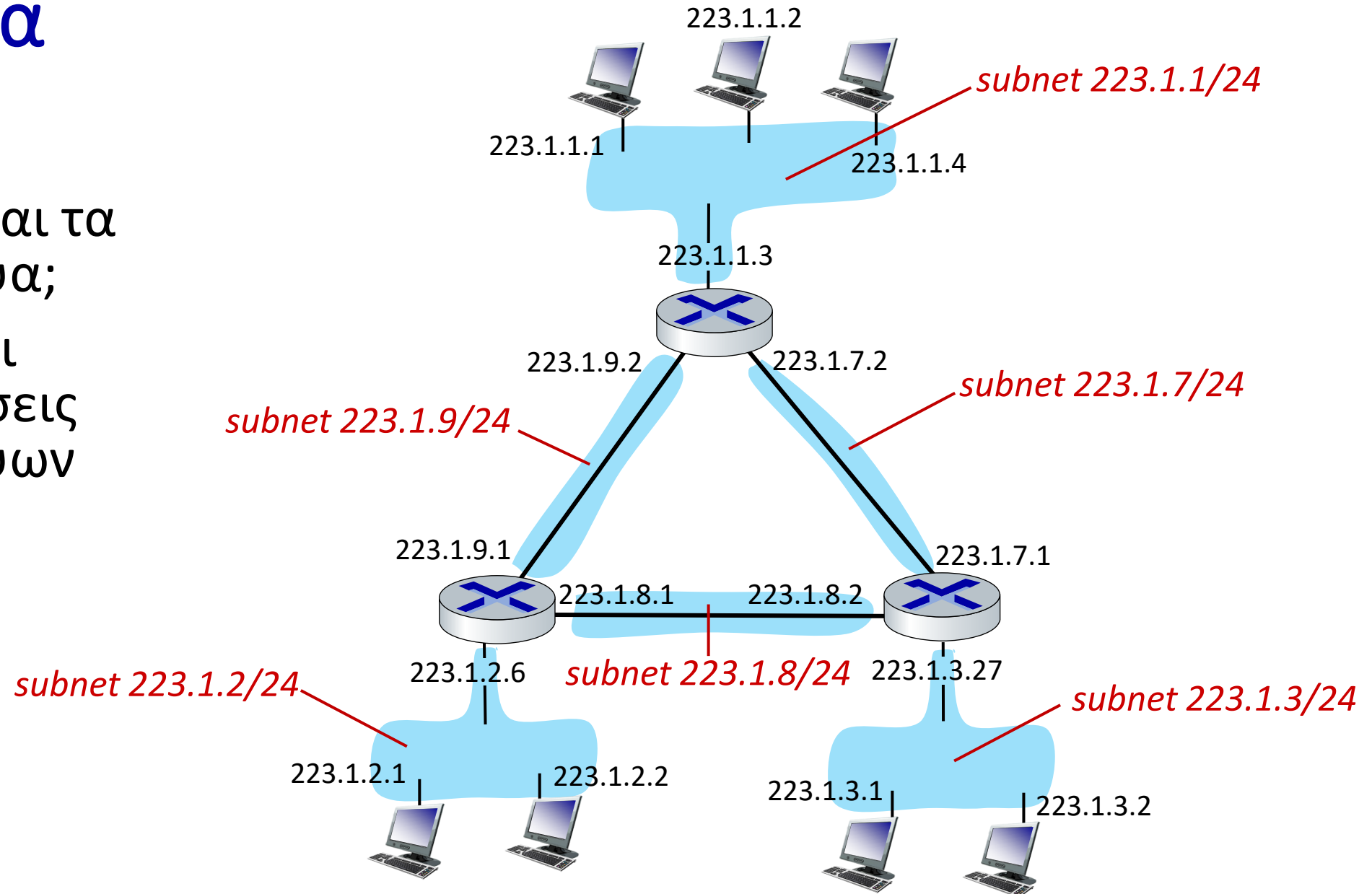
- αποσυνδέστε κάθε διεπαφή από τον υπολογιστή ή το δρομολογητή, δημιουργώντας νησίδες απομονωμένων δικτύων
- κάθε απομονωμένο δίκτυο καλείται **υποδίκτυο**

subnet mask: /24
(υψηλής τάξης 24 bits: δηλώνει το υποδίκτυο στην IP διεύθυνση)

Υποδίκτυα

- που βρίσκονται τα υποδίκτυα;
- τι είναι οι διευθύνσεις υποδικτύων /24;

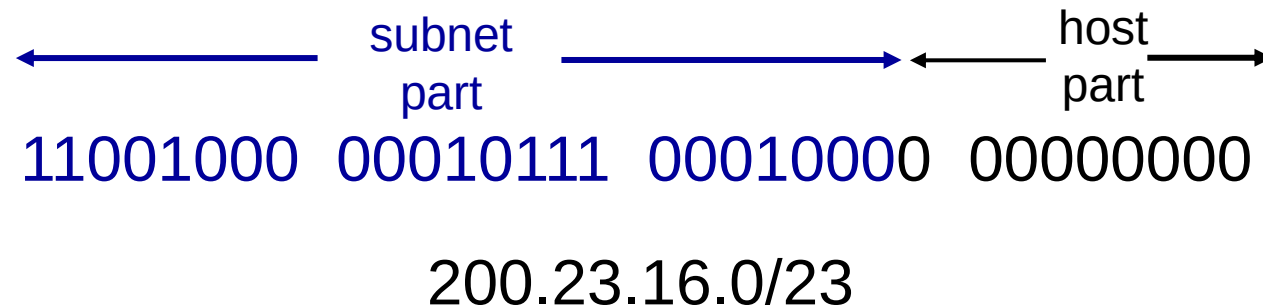

Διευθυνσιοδότηση IP: CIDR

CIDR: C lassless I nterD omain R outing (“cider”)

(Αταξική Διατομεακή Δρομολόγηση)

- το τμήμα υποδικτύου (subnet part) της διεύθυνσης έχει αυθαίρετο μήκος
- δομή διεύθυνσης: **a.b.c.d/x**, όπου x είναι ο # bits στο τμήμα υποδικτύου της διεύθυνσης

IP διευθύνσεις: πώς αποδίδονται;

Υπάρχουν ουσιαστικά **δύο** ερωτήσεις:

1. Πώς λαμβάνει ένας υπολογιστής μία IP διεύθυνση μέσα στο δίκτυό του (bits στο τμήμα υπολογιστή);
2. Πώς λαμβάνει ένα δίκτυο μία IP διεύθυνση (bits στο τμήμα υποδικτύου);

Πώς λαμβάνει ένας υπολογιστής μία IP διεύθυνση μέσα στο δίκτυό του;

- σε αρχείο από το διαχειριστή του συστήματος (π.χ., /etc/rc.config in UNIX)
- **DHCP**: **D**ynamic **H**ost **C**onfiguration **P**rotocol: δυναμική απόδοση διεύθυνσης από έναν εξυπηρέτη
  - “plug-and-play”

DHCP: Dynamic Host Configuration Protocol

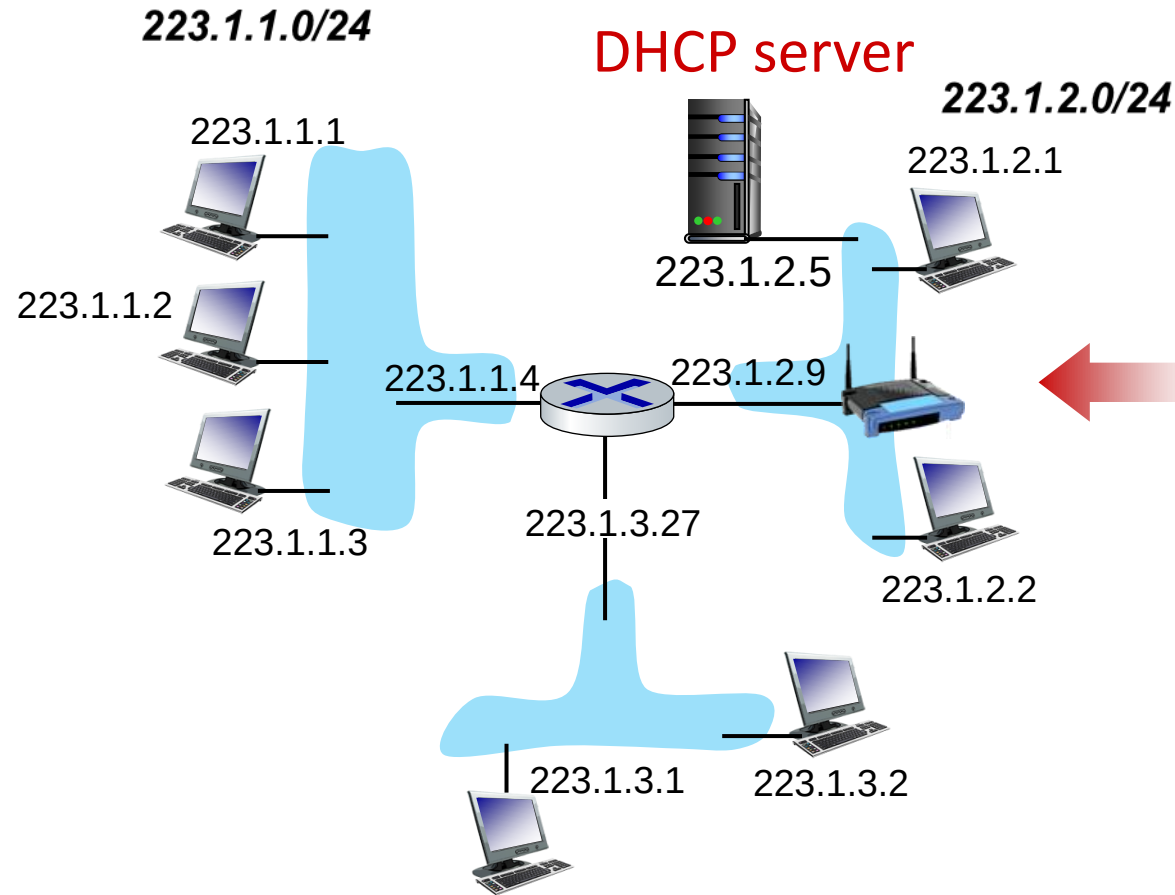
σκοπός: να επιτρέπει στον υπολογιστή να αποκτά δυναμικά διεύθυνση IP από τον εξυπηρέτη του δικτύου όταν συνδέεται στο δίκτυο

- μπορεί να ανανεώσει τη μίσθωση της διεύθυνσης που χρησιμοποιείται
- επιτρέπει την επαναχρησιμοποίηση των διευθύνσεων (κρατά τη διεύθυνση μόνο όσο είναι συνδεδεμένος και «ενεργός»)
- υποστήριξη για κινητούς χρήστες που θέλουν να συνδεθούν στο δίκτυο (περισσότερα σε λίγο)

επισκόπηση DHCP:

- ο υπολογιστής εκπέμπει (broadcasts) **DHCP discover** [προαιρετικό]
- ο εξυπηρέτης DHCP αποκρίνεται με ένα μήνυμα **DHCP offer** [προαιρετικό]
- ο υπολογιστής ζητά διεύθυνση IP: **DHCP request**
- ο εξυπηρέτης DHCP στέλνει τη διεύθυνση: **DHCP ack**

Σενάριο πελάτη-εξυπηρετή DHCP

Τυπικά, ένας εξυπηρετής DHCP «τρέχει» εντός του δρομολογητή, εξυπηρετώντας όλα τα υποδίκτυα στα οποία συμμετέχει

Ο **DHCP πελάτης** που φτάνει χρειάζεται διεύθυνση σε αυτό το δίκτυο

DHCP client-server scenario

DHCP server: 223.1.2.5

DHCP discover

Broadcast: υπάρχει
κάποιος εξυπηρέτης
DHCP;

Arriving client

DHCP offer

Broadcast: Είμαι ένας
DHCP εξυπηρέτης! Ορίστε
μία IP διεύθυνση!

DHCP request

Broadcast: OK. Θα ήθελα
να τη χρησιμοποιήσω!

DHCP ACK

Broadcast: OK. Είναι
πλέον δική σου!

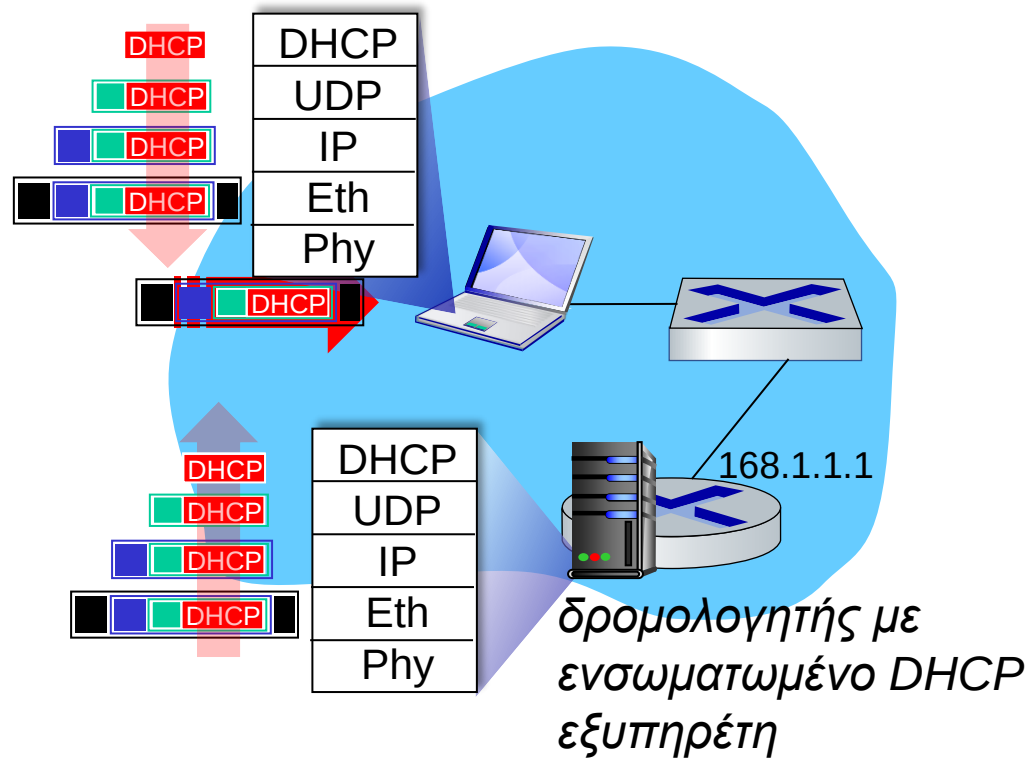
Τα πρώτα 2 βήματα
μπορούν να
παραλειφθούν «αν ένας
πελάτης θυμάται κι
επιθυμεί να
χρησιμοποιήσει εκ νέου
μία διεύθυνση που έχει
διατεθεί παλιότερα» [RFC
2131]

DHCP: όχι μόνο IP διευθύνσεις

Το DHCP μπορεί να κάνει περισσότερα από απλά να παραχωρεί μία IP διεύθυνση στο υποδίκτυο:

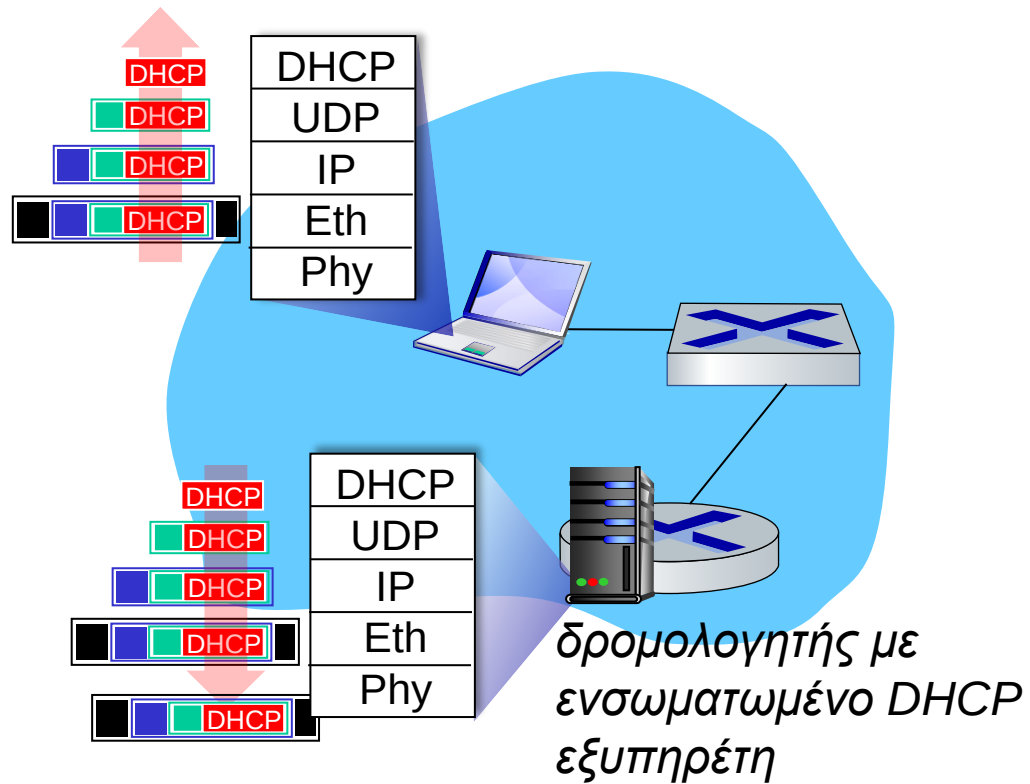
- διεύθυνση του δρομολογητή πρώτου άλματος (first-hop router) για τον πελάτη
- όνομα και IP διεύθυνση του DNS εξυπηρέτη
- Μάσκα δικτύου (network mask) (υποδεικνύοντας το τμήμα υποδικτύου σε σχέση με το τμήμα υπολογιστή της διεύθυνσης)

DHCP: παράδειγμα

- Για τη σύνδεση του laptop απαιτείται η IP διεύθυνσή του, η διεύθυνση του δρομολογητή πρώτου άλματος, η διεύθυνση του DNS εξυπηρέτη.
- Το μήνυμα DHCP REQUEST ενθυλακώνεται στο UDP, κι έπειτα σε IP, και στο τέλος στο Ethernet
- Εκπέμπεται ένα broadcast Ethernet πλαίσιο στο τοπικό δίκτυο LAN (προορισμός: FF-FF-FF-FF-FF-FF), που λαμβάνεται στο δρομολογητή ο οποίος τρέχει τον εξυπηρέτη DHCP.
- Το Ethernet πλαίσιο αποθυλακώνεται σε IP, το IP σε UDP και τέλος σε DHCP μήνυμα.

DHCP: παράδειγμα

- Ο εξυπηρέτης DHCP σχηματίζει το μήνυμα DHCP ACK εμπεριέχοντας την IP διεύθυνση του πελάτη, την IP διεύθυνση του δρομολογητή πρώτου άλματος, καθώς και το όνομα και IP διεύθυνση του DNS
- Ενθυλακώνεται το μήνυμα απάντησης του εξυπηρέτη, προωθείται στον πελάτη, κι εκεί αποθυλακώνεται ως το επίπεδο του DHCP μηνύματος
- Ο πελάτης πλέον γνωρίζει την IP διεύθυνσή του το όνομα και IP διεύθυνση του DNS εξυπηρέτη και την IP διεύθυνση του δρομολογητή πρώτου άλματος

Διευθύνσεις IP: πώς αποδίδονται;

E: πώς εκχωρείται στο δίκτυο το τμήμα υποδικτύου της διεύθυνσης IP;

A: λαμβάνει μερίδιο από τον χώρο διευθύνσεων που έχει εκχωρηθεί στον ISP του

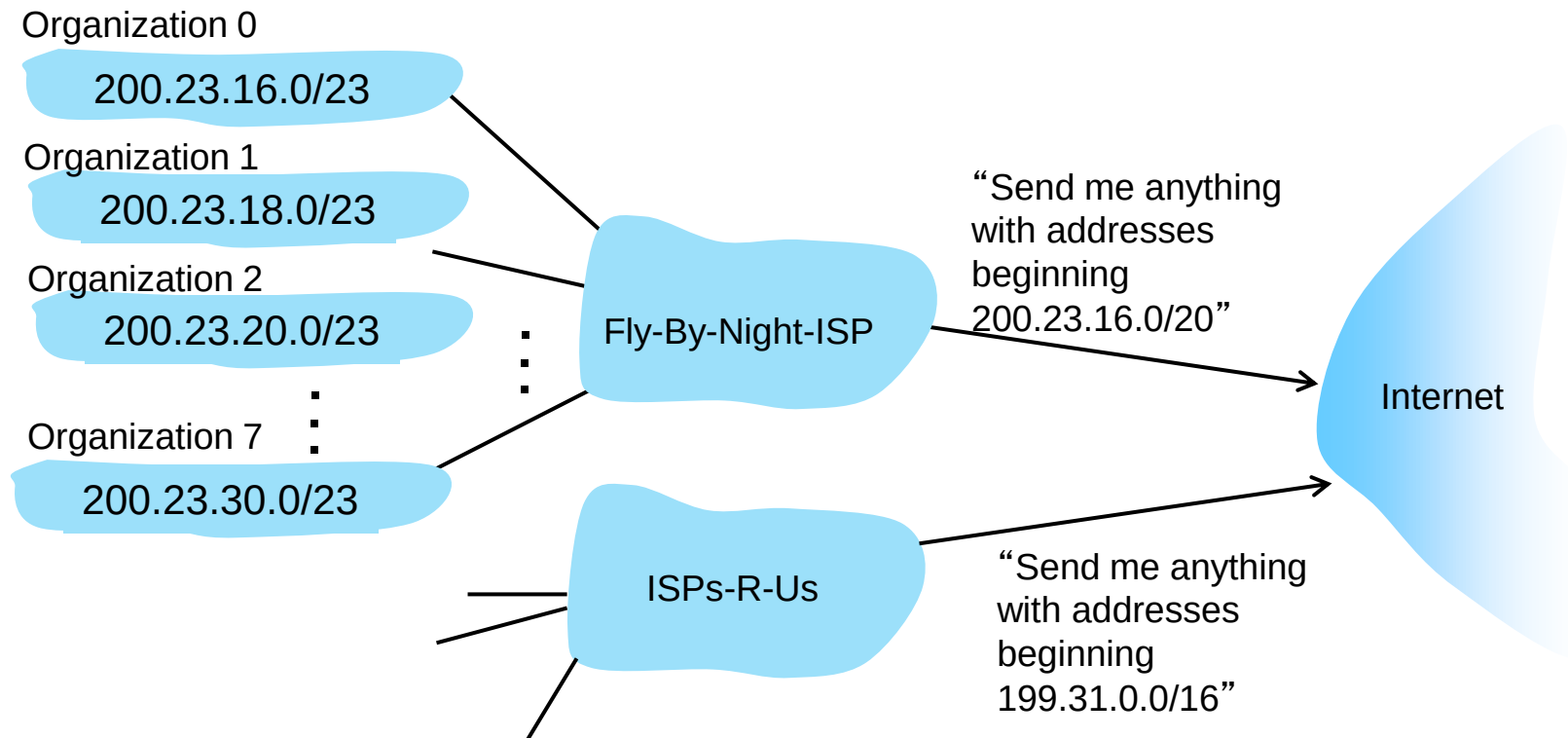
ISP's block   11001000 00010111 00010000 00000000   200.23.16.0/20

Ο ISP μπορεί έπειτα να μοιράσει ένα κομμάτι διευθύνσεων που του ανήκουν σε επιμέρους μικρότερα κομμάτια (8 blocks):

Organization 0	<u>11001000 00010111 00010000</u>	00000000	200.23.16.0/23
Organization 1	<u>11001000 00010111 00010010</u>	00000000	200.23.18.0/23
Organization 2	<u>11001000 00010111 00010100</u>	00000000	200.23.20.0/23
...	.....	....	....
Organization 7	<u>11001000 00010111 00011110</u>	00000000	200.23.30.0/23

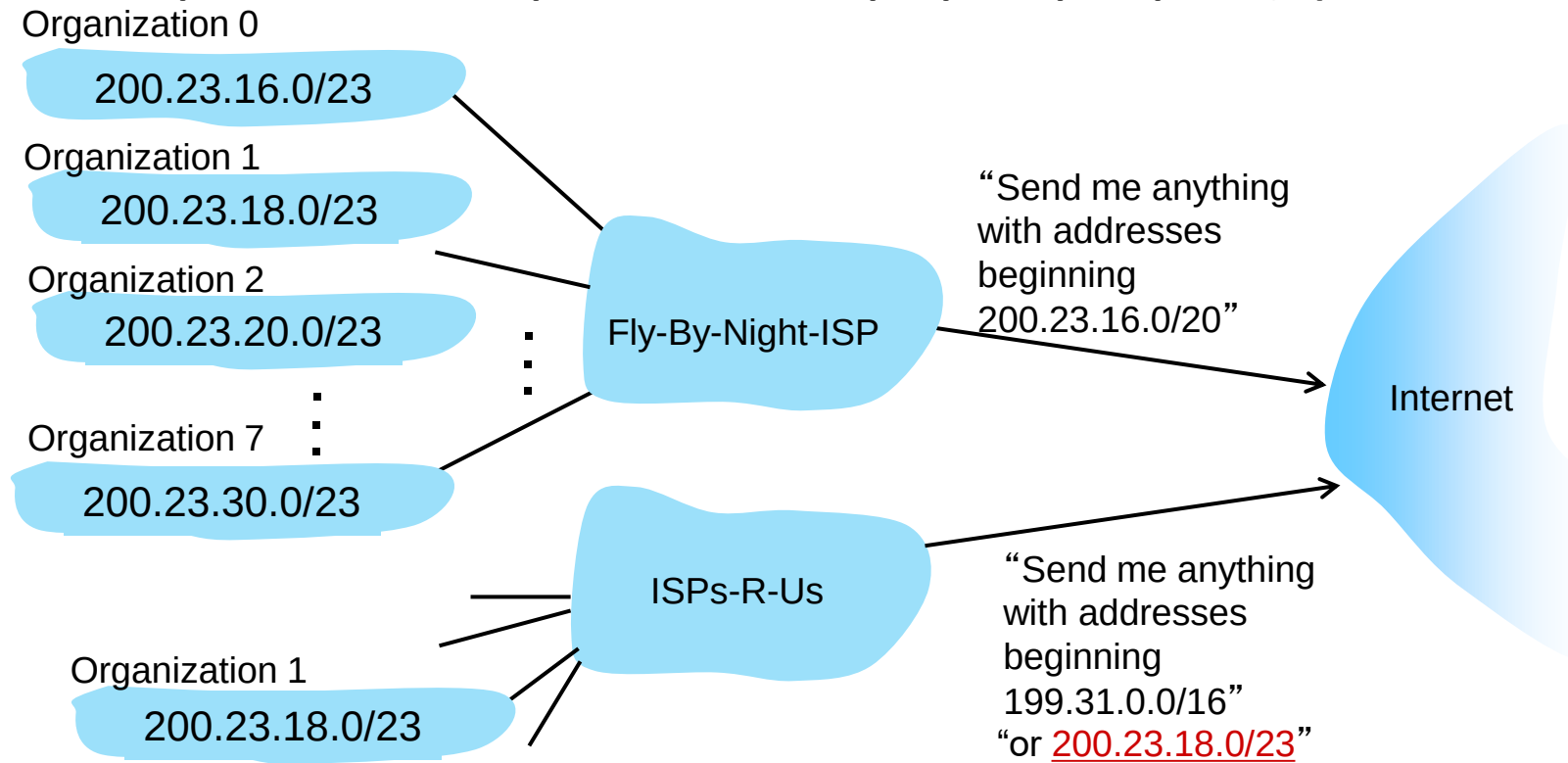
Ιεραρχική διευθυνσιοδότηση: συνάθροιση διαδρομών

Η ιεραρχική διευθυνσιοδότηση επιτρέπει την αποδοτική διαφήμιση (advertisement) των πληροφοριών δρομολόγησης:

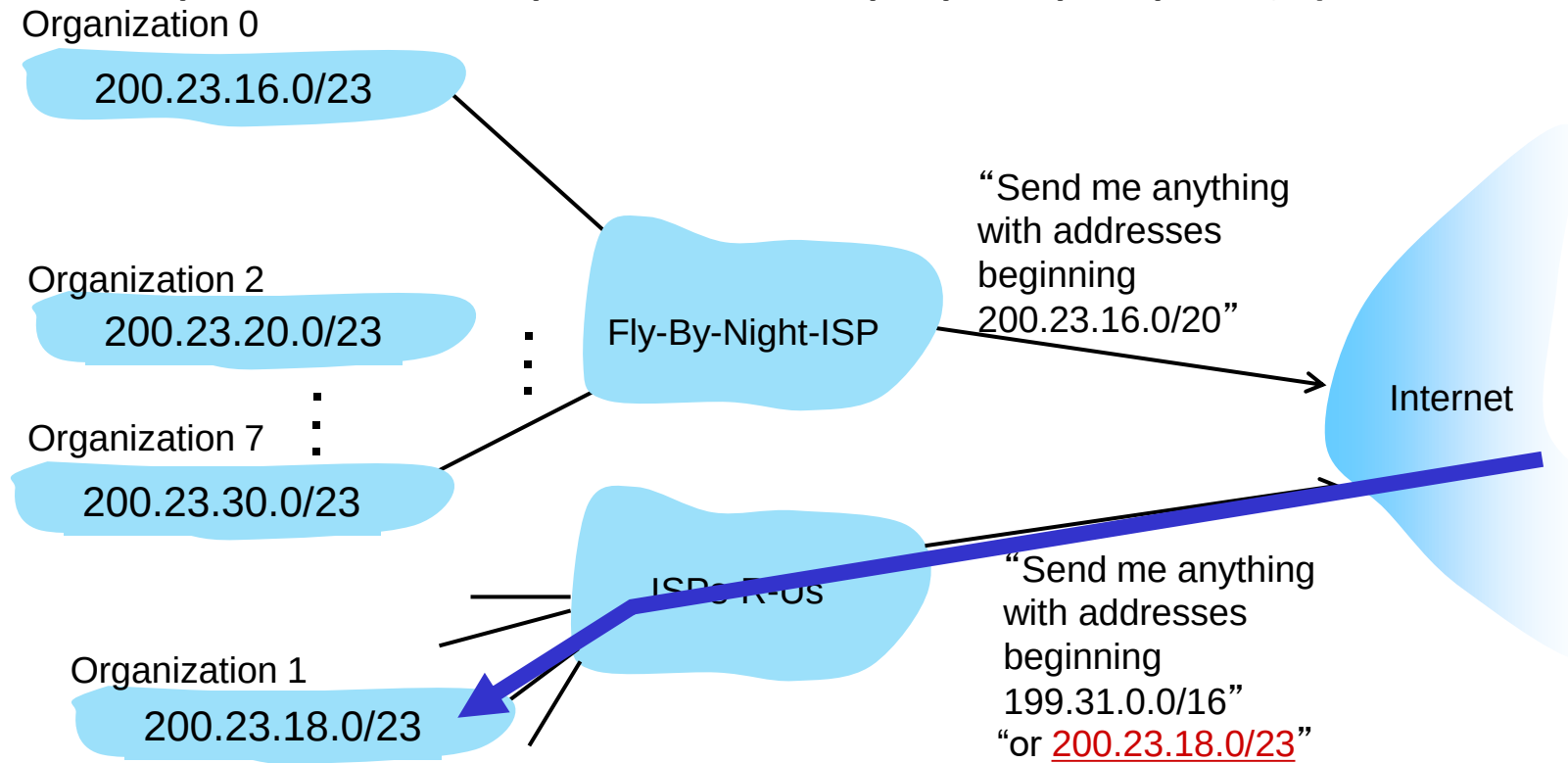
Ιεραρχική διευθυνσιοδότηση: πιο συγκεκριμένες διαδρομές

- Ο Organization 1 αλλάζει πάροχο (από Fly-By-Night-ISP σε ISPs-R-Us)
- Ο ISPs-R-Us πλέον διαφημίζει πιο συγκεκριμένη διαδρομή (ταύτιση περισσότερων bits στη διεύθυνση προορισμού) για τον Organization 1

Ιεραρχική διευθυνσιοδότηση: πιο συγκεκριμένες διαδρομές

- Ο Organization 1 αλλάζει πάροχο (από Fly-By-Night-ISP σε ISPs-R-Us)
- Ο ISPs-R-Us πλέον διαφημίζει πιο συγκεκριμένη διαδρομή (ταύτιση περισσότερων bits στη διεύθυνση προορισμού) για τον Organization 1

Διευθυνσιοδότηση IP: τελευταίες λέξεις ...

E: πώς παίρνει ένας ISP ένα κομμάτι-μπλοκ διευθύνσεων;

A: **ICANN:** Internet Corporation for Assigned Names and Numbers

<http://www.icann.org/>

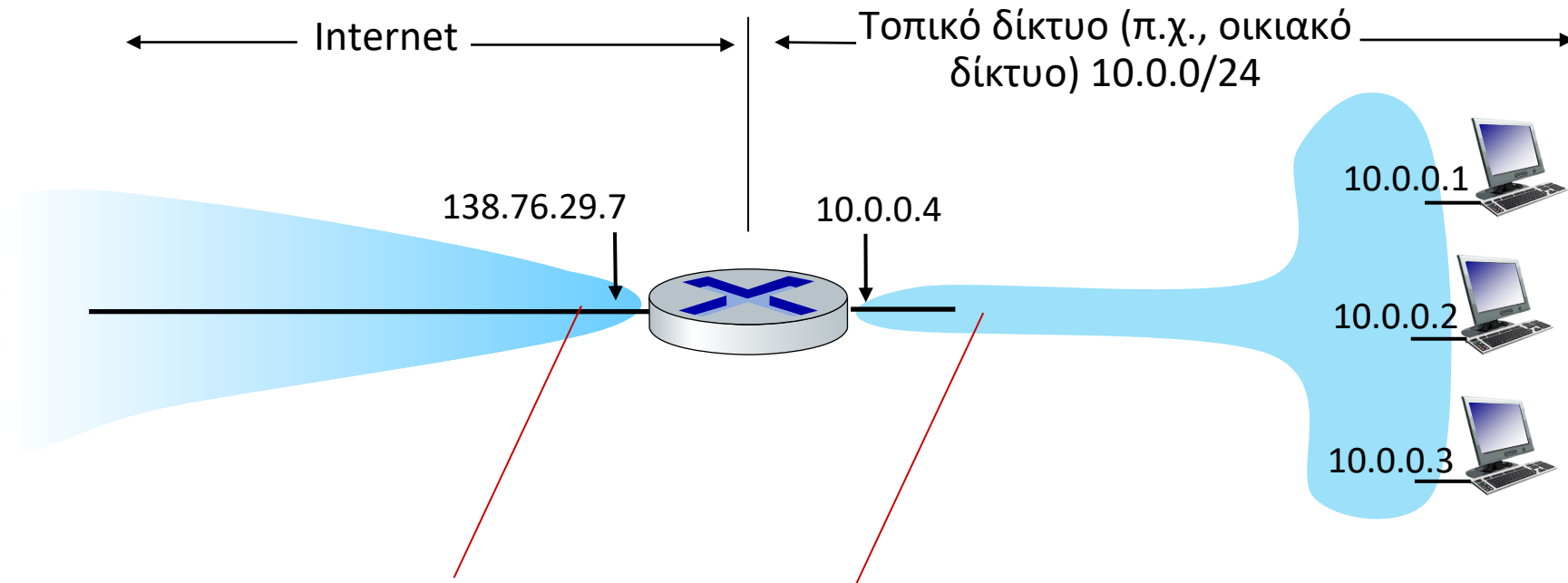
- κατανέμει IP διευθύνσεις, μέσω 5 γραφείων - **regional registries (RRs)** (τα οποία και κατανέμουν στη συνέχεια σε τοπικά αντίστοιχα γραφεία)
- διαχειρίζεται τους DNS root εξυπηρετές και αποδίδει ονόματα τομέων (TLD servers)

E: υπάρχουν αρκετές 32-bit IP διευθύνσεις;

- ο ICANN παραχώρησε το τελευταίο κομμάτι IPv4 διευθύνσεων το 2011
- το πρωτόκολλο Network Address Translation «φρενάρει» τον κορεσμό σε IPv4 διευθύνσεις
- το IPv6 χρησιμοποιεί 128-bits για IP διευθύνσεις

NAT: network address translation (μετάφραση διευθύνσεων δικτύου)

NAT: στο τυπικό σενάριο, όλες οι συσκευές στο τοπικό δίκτυο μοιράζονται μόλις **μία** IPv4 διεύθυνση για να προωθηθούν στον «έξω» κόσμο

όλα τα δεδομενογράμματα **που φεύγουν** από το τοπικό δίκτυο έχουν την **ίδια** διεύθυνση προέλευσης NAT: 138.76.29.7, αλλά διαφορετικούς αριθμούς θύρας προέλευσης

τα δεδομενογράμματα με προέλευση ή προορισμό σε αυτό το δίκτυο έχουν διεύθυνση 10.0.0.x/24 ως προέλευση, προορισμό (όπως συνήθως)

NAT: network address translation

- όλες οι συσκευές στο τοπικό δίκτυο έχουν 32-bit διευθύνσεις που ανήκουν σε ιδιωτικά (private) μπλοκ διευθύνσεων (10.0.0.0/8, 172.16.0.0/12, 192.168.0.0/16) και μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο στο τοπικό δίκτυο
- πλεονεκτήματα:
  - μόλις **μία** IP διεύθυνση χρειάζεται από τον πάροχο για **όλες** τις συσκευές
  - μπορούν να αλλαχτούν οι διευθύνσεις των συσκευών στο τοπικό δίκτυο χωρίς να ειδοποιηθεί ο έξω κόσμος
  - μπορεί να αλλάξει ο ISP χωρίς να αλλάξουν οι διευθύνσεις στο τοπικό δίκτυο
  - ασφάλεια: οι συσκευές εντός του τοπικού δικτύου δεν είναι ορατές από τον έξω κόσμο ως σαφώς διευθυνσιοδοτημένες

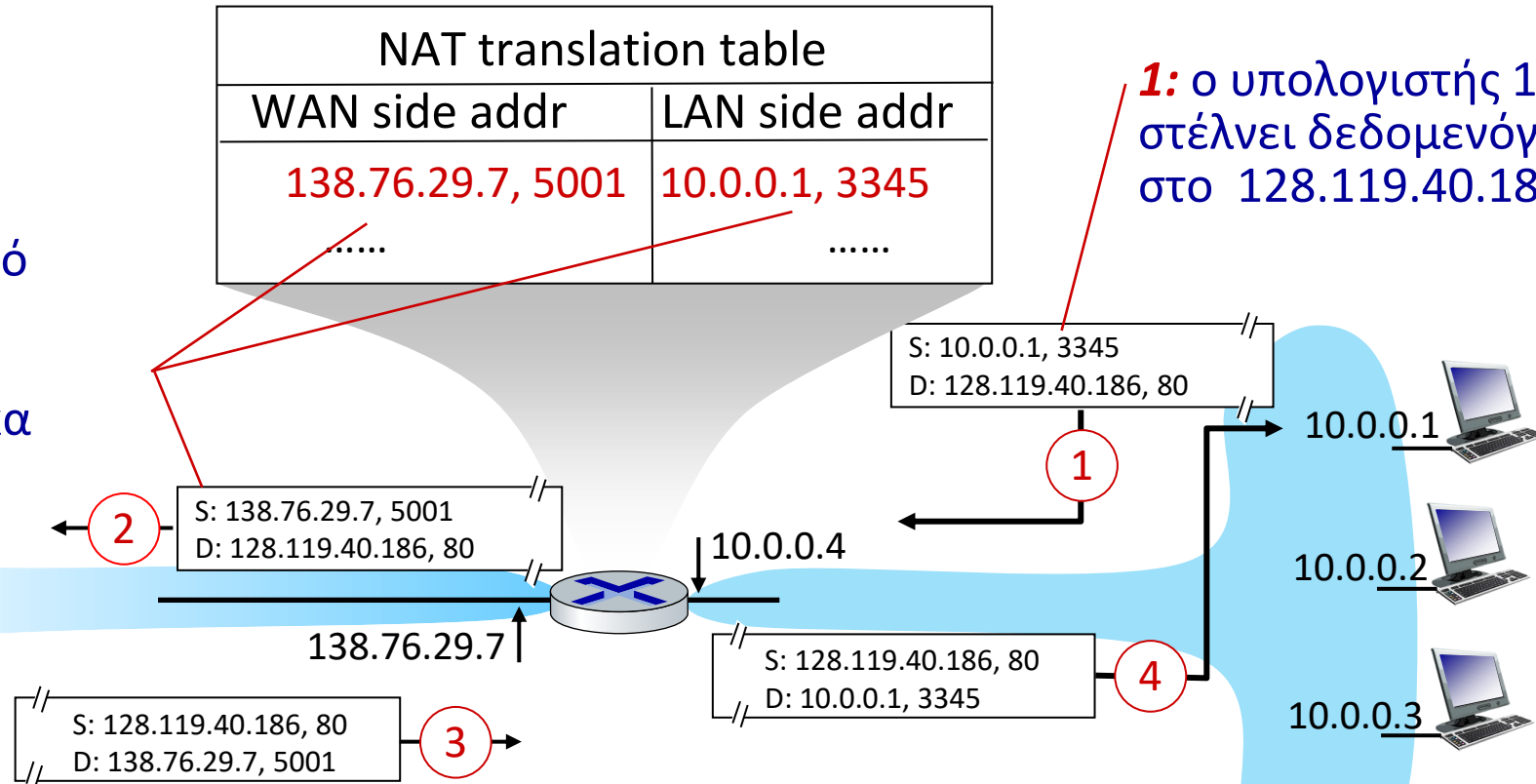
NAT: network address translation

εφαρμογή: οι δρομολογητές NAT πρέπει (διαφανώς) να:

- **(εξερχόμενα δεδομενογράμματα) αντικαθιστούν** (IP διεύθυνση προέλευσης, # θύρας) κάθε εξερχόμενου δεδομενογράμματος με (διεύθυνση IP NAT, νέος # θύρας)
  - οι απομακρυσμένοι πελάτες/εξυπηρέτες θα απαντήσουν χρησιμοποιώντας (διεύθυνση IP NAT, νέος # θύρας) ως διεύθυνση προορισμού
- **θυμούνται (αποθήκευση στον πίνακα μεταφράσεων NAT) τη μετάφραση** κάθε ζεύγους (IP διεύθυνση προέλευσης, # θύρας) σε (διεύθυνση IP NAT, νέος # θύρας)
- **(εισερχόμενα δεδομενογράμματα) αντικαθιστούν** τον προορισμό (διεύθυνση IP NAT, νέος # θύρας) για κάθε εισερχόμενο δεδομένογραμμα με το αντίστοιχο (IP διεύθυνση προέλευσης, # θύρας) που είναι αποθηκευμένο στον πίνακα NAT

NAT: network address translation

2: ο δρομολογητής NAT αλλάζει τη διεύθυνση προέλευσης του δεδομενογράμματος από 10.0.0.1, 3345 σε 138.76.29.7, 5001, κι ενημερώνει τον πίνακα

1: ο υπολογιστής 10.0.0.1 στέλνει δεδομένογραμμα στο 128.119.40.186, 80

3: η απάντηση φτάνει στη διεύθυνση προορισμού: 138.76.29.7, 5001

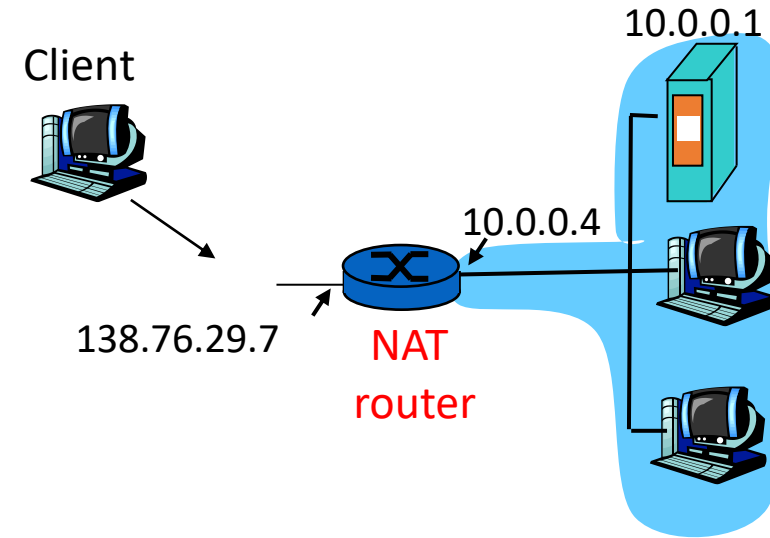
4: ο δρομολογητής NAT αλλάζει τη διεύθυνση προορισμού του δεδομενογράμματος από 138.76.29.7, 5001 σε 10.0.0.1, 3345

NAT: network address translation

- αριθμός θύρας: 16 bits, άρα μέχρι 60.000 ταυτόχρονες συνδέσεις σε μία μόνο διεύθυνση για όλο το LAN!
- το NAT είναι αμφιλεγόμενο:
  - οι δρομολογητές θα πρέπει να επεξεργάζονται πακέτα μόνο μέχρι το επίπεδο 3 (δικτύου)
  - η έλλειψη διευθύνσεων θα πρέπει να επιλυθεί με το IPv6
  - παραβιάζει την αρχή από-άκρο-σε-άκρο (end-to-end argument) (χειρισμός # θυρών από συσκευές επιπέδου δικτύου)
  - περνώντας μέσα από NAT: κι αν ο πελάτης θέλει να συνδεθεί με έναν εξυπηρέτη πίσω από NAT;
- αλλά το NAT ήρθε για να μείνει:
  - εκτεταμένη χρήση σε οικιακά και ιδρυματικά δίκτυα, κυψελωτά δίκτυα 4G/5G

Πρόβλημα εγκάρσιας διάβασης NAT

- Πελάτης θέλει να συνδεθεί σε εξυπηρέτη με διεύθυνση 10.0.0.1
  - Η διεύθυνση του εξυπηρέτη 10.0.0.1 είναι τοπική στο LAN (ο πελάτης δεν μπορεί να τη χρησιμοποιήσει ως διεύθυνση προορισμού)
  - Μόνο μία εξωτερικά ορατή διεύθυνση στην οποία εφαρμόζεται NAT: 138.76.29.7
- Λύση 1: στατική διαμόρφωση του NAT να προωθεί αιτήσεις εισερχόμενων συνδέσεων στη δοσμένη θύρα του εξυπηρέτη
  - Π.χ., (138.76.29.7, θύρα 2500) προωθείται πάντα στο 10.0.0.1 θύρα 2500

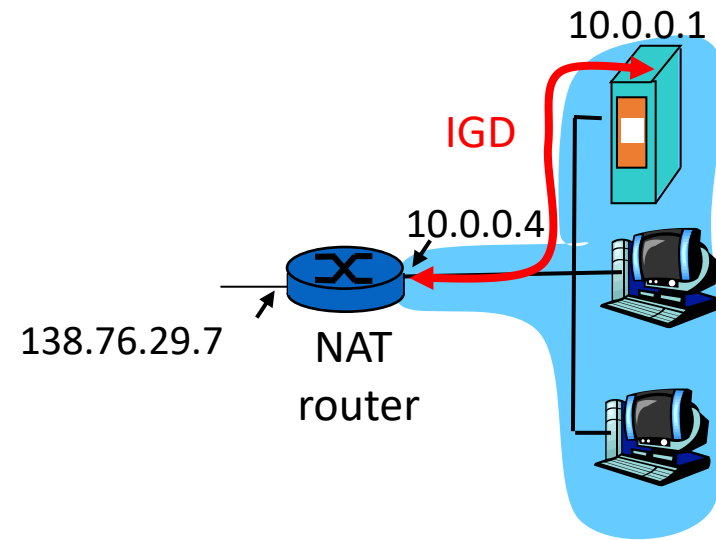

Πρόβλημα εγκάρσιας διάβασης NAT

- Λύση 2: Universal Plug and Play (UPnP) Internet Gateway Device (IGD) Protocol. Επιτρέπει σε υπολογιστή πίσω από NAT:

- Εκμάθηση δημόσιας διεύθυνσης IP (138.76.29.7)
- Προσθήκη/αφαίρεση αντιστοιχίσεων θυρών (με χρόνους μίσθωσης)

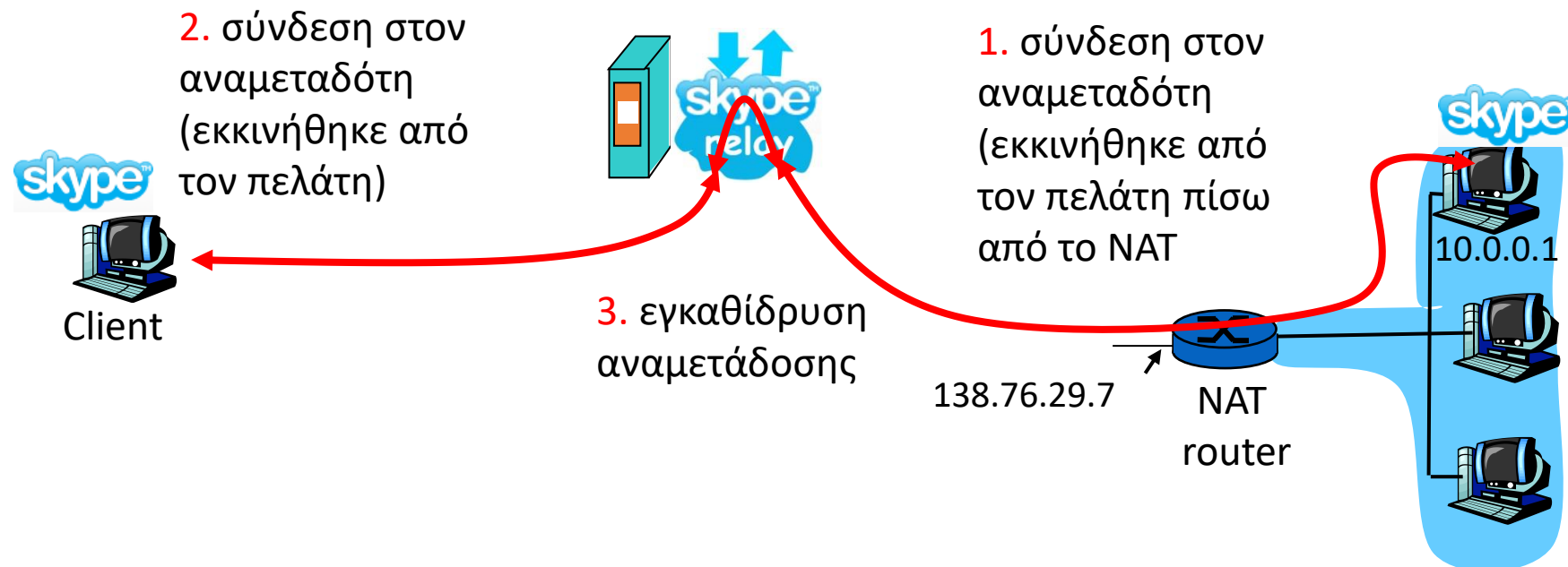
δηλ., αυτοματοποίηση της στατικής διαμόρφωσης αντιστοίχισης θυρών στο NAT

Πρόβλημα εγκάρσιας διάβασης NAT

- **Λύση 3: αναμετάδοση** (χρησιμοποιείται στο Skype)
  - Ο πελάτης πίσω από το NAT εγκαθιδρύει σύνδεση με αναμεταδότη
  - Ο εξωτερικός πελάτης συνδέεται με αναμεταδότη (relay)
  - Ο αναμεταδότης γεφυρώνει πακέτα μεταξύ των συνδέσεων

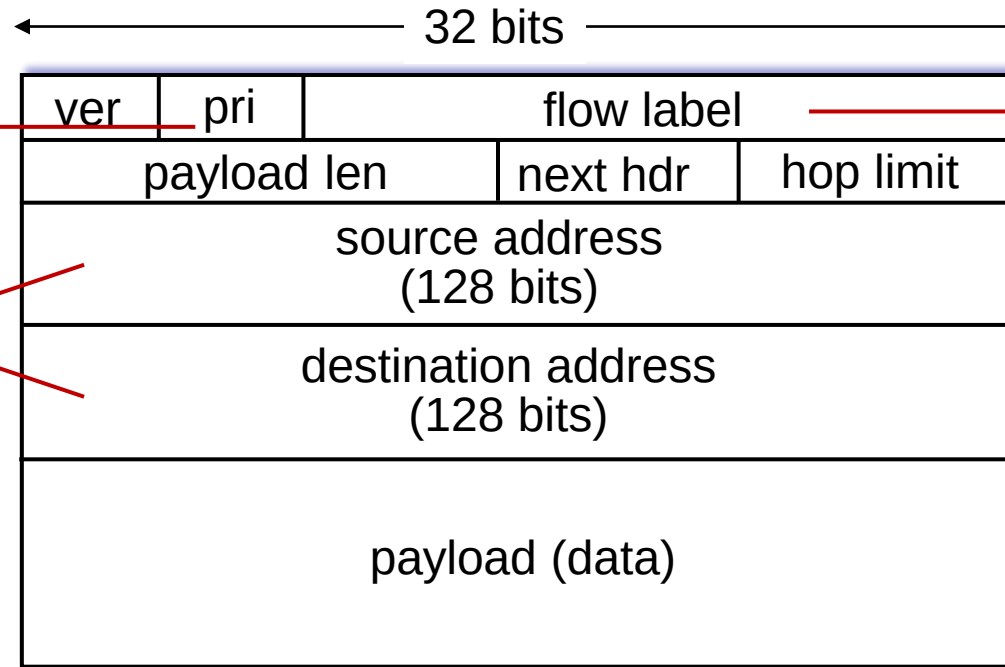
IPv6: κίνητρο

- **αρχικό κίνητρο:** ο χώρος των 32-bit IPv4 διευθύνσεων είχε δεσμευτεί σχεδόν πλήρως
- επιπλέον κίνητρο:
  - ταχύτητα επεξεργασίας/προώθησης: σταθερού μήκους κεφαλίδα 40 bytes, δεν επιτρέπεται η κατάτμηση
  - δυνατότητα εξυπηρέτησης διαφορετικών «ροών» με άλλη ποιότητα υπηρεσίας (QoS)

Δομή IPv6 κεφαλίδας δεδομενογράμματος

προτεραιότητα (priority):
καθορίζει την
προτεραιότητα μεταξύ των
δεδομενογραμμάτων στη
ροή

128-bit
IPv6 διευθύνσεις

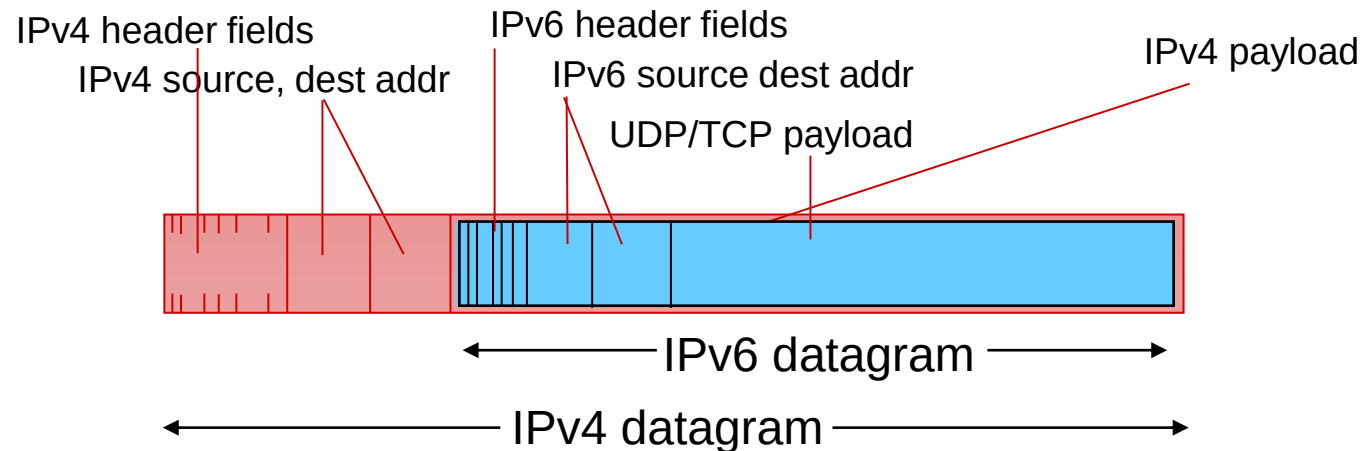
Ετικέτα ροής (flow label): ταυτοποιεί
δεδομενογράμματα
στην ίδια «ροή». (η
έννοια της «ροής» δεν
είναι καλά ορισμένη).

Τι λείπει σε σχέση με το IPv4:

- όχι checksum (ταχύτητα επεξεργασίας)
- όχι κατάτμηση / επανασύνθεση (λιγότερες ενέργειες για δρομολογητές)
- όχι options (διαθέσιμο από παραπάνω επίπεδο, next-header επιλογή)

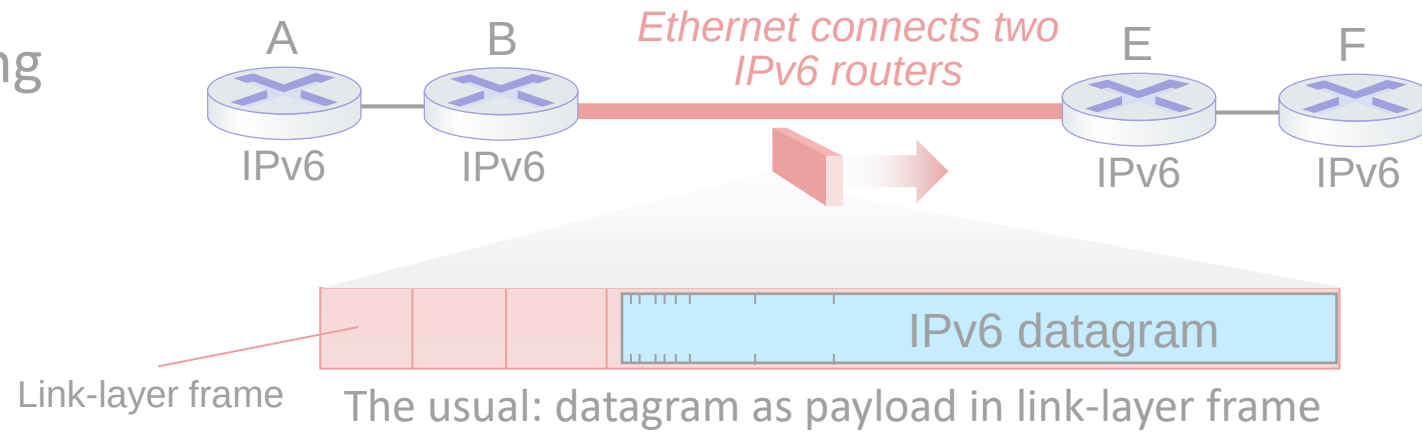
Μετάβαση από το IPv4 στο IPv6

- δεν μπορούν να αναβαθμιστούν όλοι οι δρομολογητές ταυτόχρονα
  - χωρίς «ημερομηνία μετάβασης»
  - πώς θα μπορέσει να λειτουργήσει το δίκτυο με μείγμα δρομολογητών IPv4 και IPv6;
- **σηράγγωση (tunneling)**: το IPv6 δεδομένογραμμα μεταφέρεται ως *ωφέλιμο φορτίο (payload)* σε IPv4 δεδομένογραμμα μεταξύ IPv4 δρομολογητών (πακέτο μέσα σε πακέτο)
  - η τεχνική χρησιμοποιείται ευρέως σε άλλες τεχνολογίες (4G/5G)

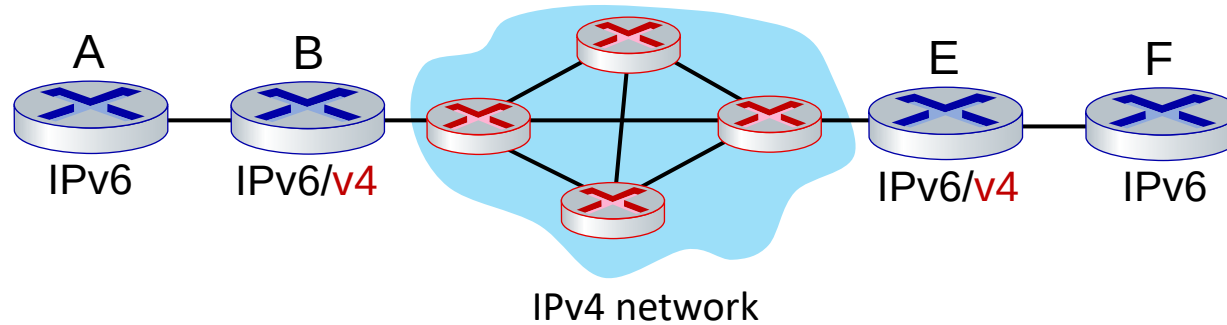

Σηράγγωση (Tunneling)

Ethernet connecting
two IPv6 routers:

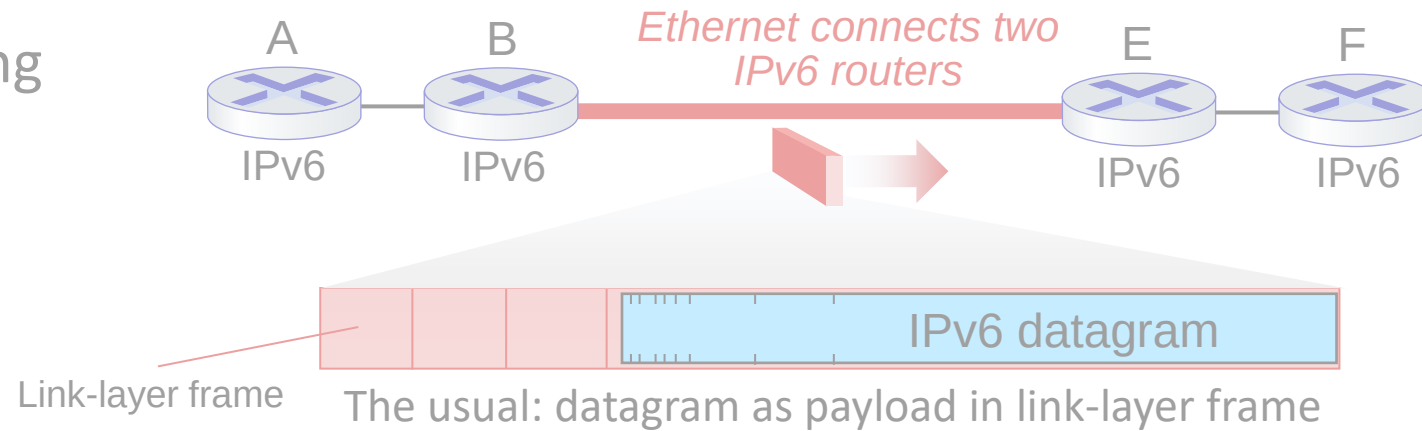

IPv4 δίκτυο
συνδέει δύο IPv6
δρομολογητές

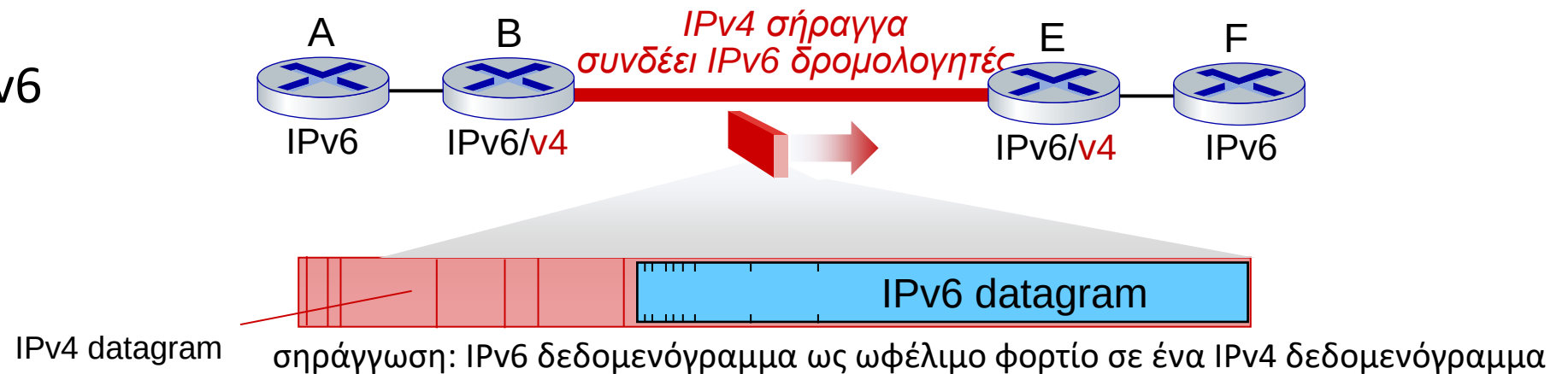

Σηράγγωση (Tunneling)

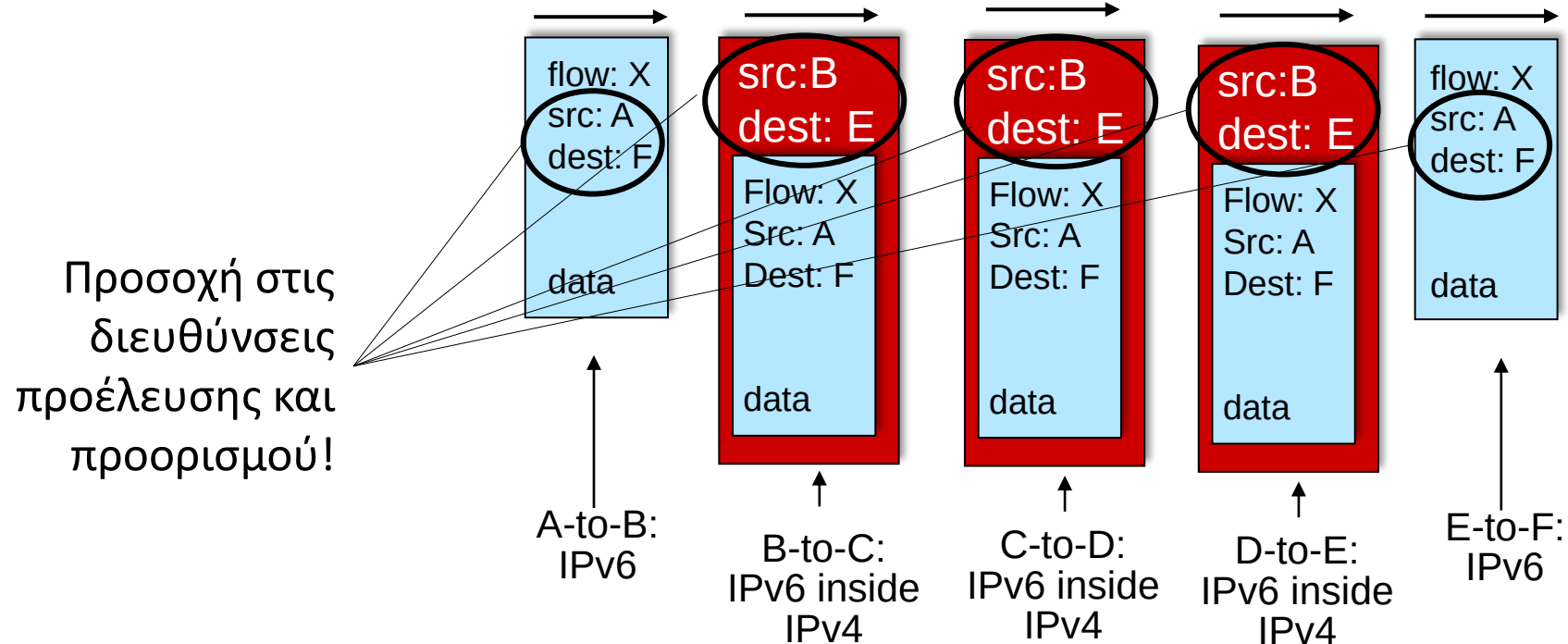
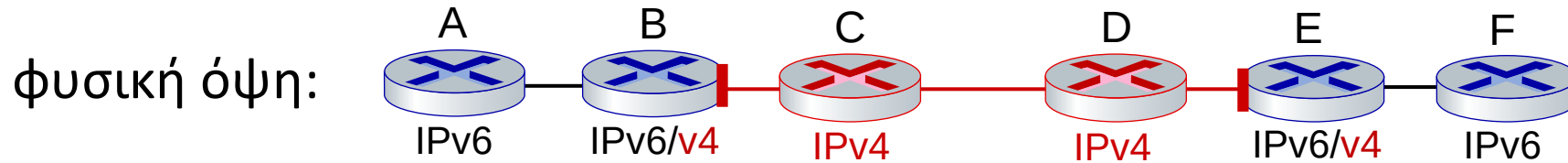
Ethernet connecting two IPv6 routers:

IPv4 δίκτυο
συνδέει δύο IPv6
δρομολογητές

Σηράγγωση

IPv6: μετάβαση

- Google¹: ~ 30% των πελατών έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες μέσω του IPv6
- NIST: 1/3 όλων των κυβερνητικών δικτυακών χώρων (US) υποστηρίζουν IPv6
- Μακρύ διάστημα για ανάπτυξη και χρήση
  - 25 χρόνια και συνεχίζουμε!
  - άλλαξαν πολλά σε επίπεδο εφαρμογής: WWW, κοινωνικά δίκτυα, υπηρεσίες ροής σε πραγματικό χρόνο, τηλεδιασκέψεις...
  - *Γιατί;*

¹ <https://www.google.com/intl/en/ipv6/statistics.html>

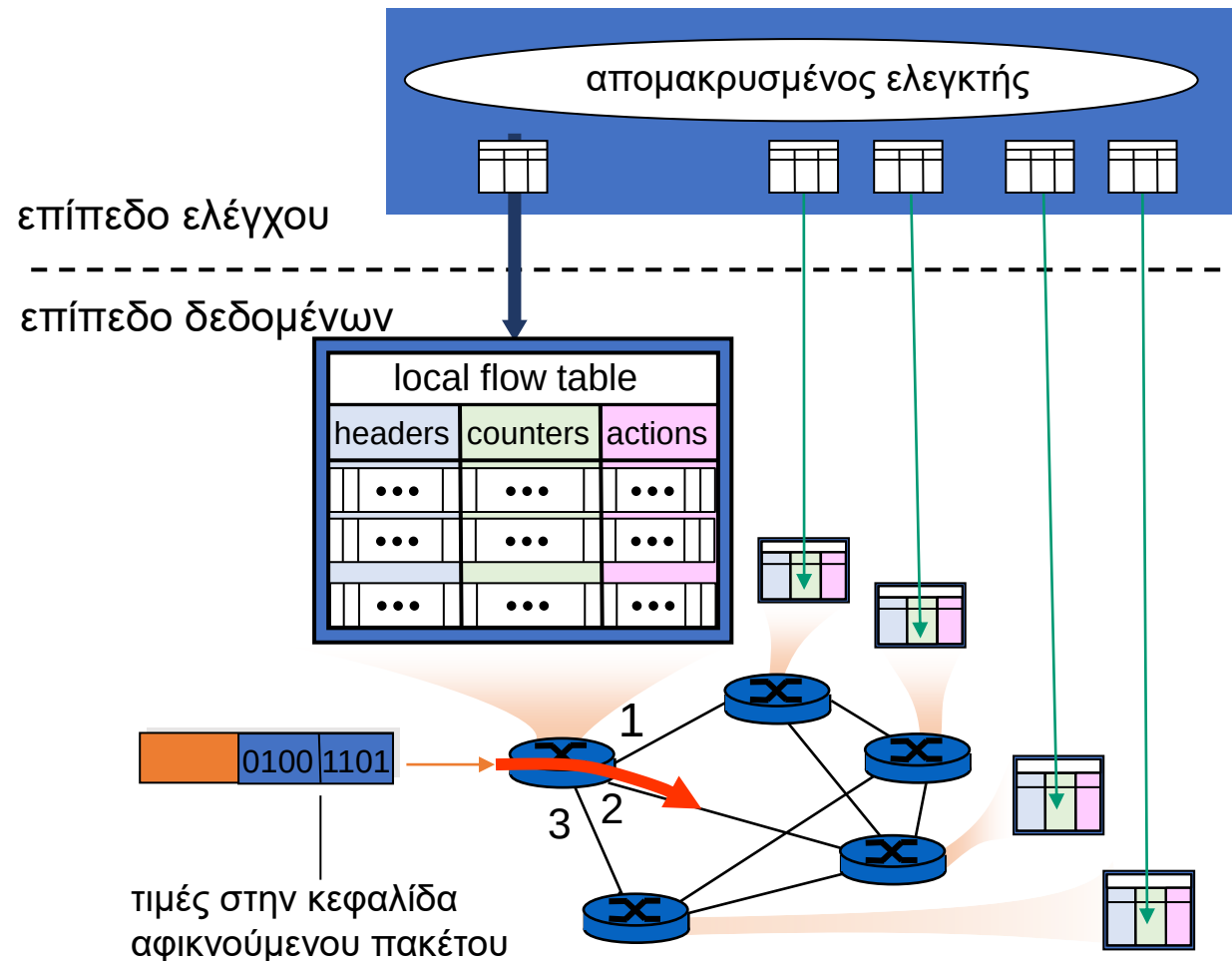
Επίπεδο δικτύου: επίπεδο δεδομένων

- Επίπεδο δικτύου: Επισκόπηση
  - Επίπεδο δεδομένων
  - Επίπεδο ελέγχου
- Τι βρίσκεται μέσα σε ένα δρομολογητή
  - Θύρες εισόδου, μεταγωγή, θύρες εξόδου
  - Διαχείριση ενταμίευσης, χρονοπρογραμματισμός
- IP: Πρωτόκολλο Διαδικτύου (Internet Protocol)
  - Μορφή δεδομενογράμματος
  - Διευθυνσιοδότηση
  - Μετάφραση διευθύνσεων δικτύου
  - IPv6
- Γενικευμένη προώθηση και SDN
  - Ταίριασμα+ενέργεια
  - Παραδείγματα OpenFlow
- Ενδιάμεσα κουτιά

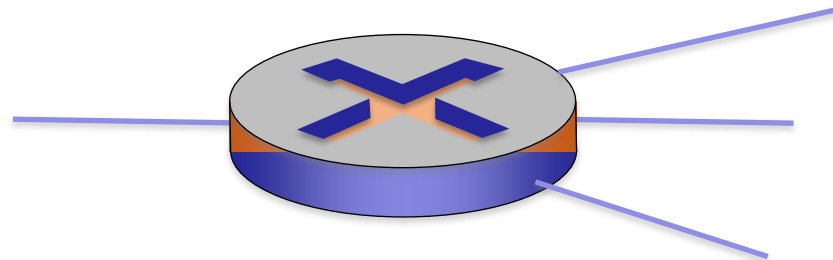
Γενικευμένη προώθηση και SDN

Κάθε δρομολογητής περιέχει έναν πίνακα ταιριάσματος και ενέργειας όπου ο πίνακας υπολογίζεται και ενημερώνεται από έναν απομακρυσμένο ελεγκτή

OpenFlow: Επίπεδο δεδομένων

- Ροή: ορίζεται από τα πεδία της κεφαλίδας
- Γενικευμένη προώθηση: απλοί κανόνες διαχείρισης πακέτων
  - *Κανόνας ταιριάσματος*: ταιριάζει τιμές με τα πεδία κεφαλίδας πακέτου
  - *Ενέργειες*: για κάθε πακέτο που ταιριάζει: απόρριψη, προώθηση, τροποποίηση πακέτου ή αποστολή του στον ελεγκτή
  - *Μετρητές*: #bytes και #πακέτων

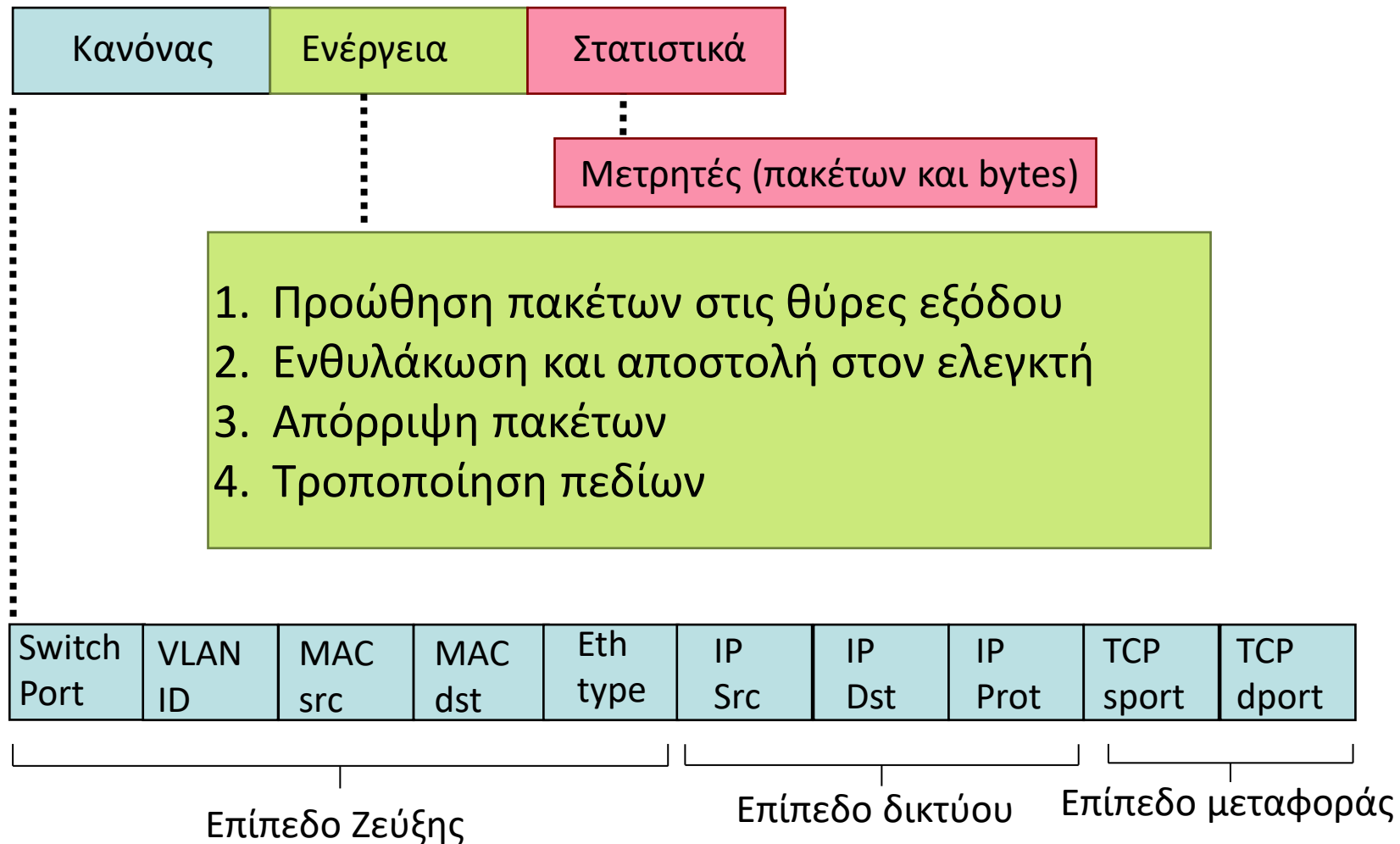

1. src=1.2.*.*, dest=3.4.5.* → απόρριψη
2. src = *.*.*.*, dest=3.4.*.* → προώθηση
3. src=10.1.2.3, dest=*.*.*.* → στον ελεγκτή

* : wildcard

Πίνακας ροής

Κάθε καταχώριση μέσα στον πίνακα προώθησης, ταιριάσματος και ενέργειας.

Παραδείγματα

Πρώθηση με βάση τον προορισμό:

Switch Port	MAC src	MAC dst	Eth type	VLAN ID	IP Src	IP Dst	IP Prot	TCP sport	TCP dport	Action
*	*	*	*	*	*	51.6.0.8	*	*	*	port6

IP δεδομενογράμματα που προορίζονται για το 51.6.0.8 θα πρέπει να προωθηθεί στην θύρα εξόδου 6

Τείχος προστασίας:

Switch Port	MAC src	MAC dst	Eth type	VLAN ID	IP Src	IP Dst	IP Prot	TCP sport	TCP dport	Action
*	*	*	*	*	*	*	*	*	22	drop

Μην προωθείς τα δεδομενογράμματα που προορίζονται για την TCP πόρτα 22

Switch Port	MAC src	MAC dst	Eth type	VLAN ID	IP Src	IP Dst	IP Prot	TCP sport	TCP dport	Action
*	*	*	*	*	128.119.1.1	*	*	*	*	drop

Μην προωθείς τα δεδομενογράμματα που στέλνονται από το 128.119.1.1

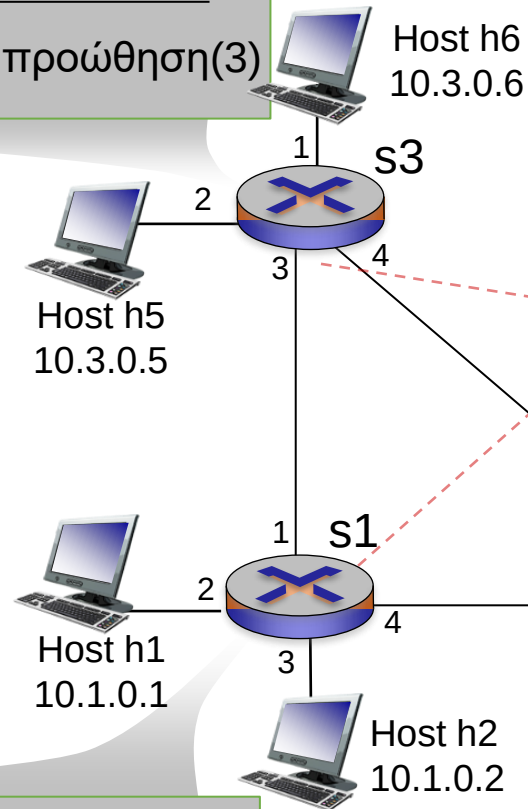
OpenFlow: Συνοπτικά

ταίριασμα + ενέργεια: για διαφορετικά είδη συσκευών

- **Δρομολογητής**
  - *ταίριασμα:* μεγαλύτερο πρόθεμα της IP διεύθυνσης του προορισμού
  - *ενέργεια:* προώθηση σε ζεύξη εξόδου
- **Μεταγωγός (switch)**
  - *ταίριασμα:* MAC διεύθυνση προορισμού
  - *ενέργεια:* προώθηση ή πλημμύρα (*broadcast*)
- **Τείχος προστασίας**
  - *ταίριασμα:* IP διευθύνσεις και TCP/UDP αριθμοί πόρτας
  - *ενέργεια:* επιτρέπω ή απαγορεύω
- **NAT**
  - *ταίριασμα:* IP διεύθυνση και πόρτα
  - *ενέργεια:* αλλαγή διεύθυνσης και πόρτας

OpenFlow παράδειγμα

ταίριασμα	ενέργεια
IP Src = 10.3.*.* IP Dst = 10.2.*.*	προώθηση(3)

ταίριασμα	ενέργεια
ingress port = 1 IP Src = 10.3.*.* IP Dst = 10.2.*.*	προώθηση(4)

Παράδειγμα:

δεδομενογράμματα από τους h5 και h6 θα έπρεπε να σταλούν στο h3 ή h4, μέσω s1 κι έπειτα μέσω s2

ταίριασμα	ενέργεια
ingress port = 2 IP Dst = 10.2.0.3	προώθηση(3)
ingress port = 2 IP Dst = 10.2.0.4	προώθηση(4)

Επίπεδο δικτύου: επίπεδο δεδομένων

- Επίπεδο δικτύου: Επισκόπηση
  - Επίπεδο δεδομένων
  - Επίπεδο ελέγχου
- Τι βρίσκεται μέσα σε ένα δρομολογητή
  - Θύρες εισόδου, μεταγωγή, θύρες εξόδου
  - Διαχείριση ενταμίευσης, χρονοπρογραμματισμός
- IP: Πρωτόκολλο Διαδικτύου (Internet Protocol)
  - Μορφή δεδομενογράμματος
  - Διευθυνσιοδότηση
  - Μετάφραση διευθύνσεων δικτύου
  - IPv6
- Γενικευμένη προώθηση και SDN
  - Ταίριασμα+ενέργεια
  - Παραδείγματα OpenFlow
- **Ενδιάμεσα κουτιά**

Ενδιάμεσα Κουτιά

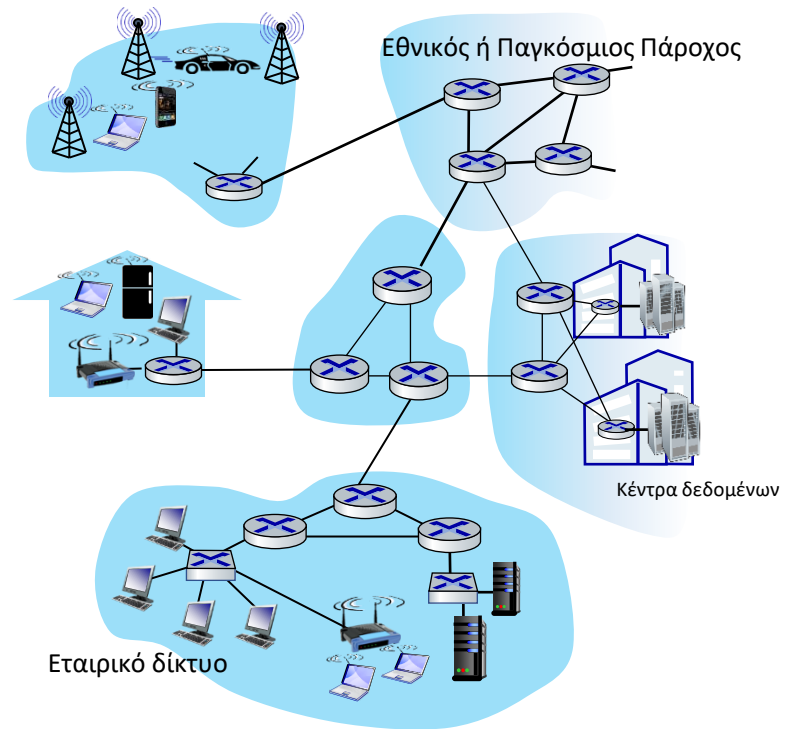
— Middlebox (RFC 3234) —

“οποιοδήποτε ενδιάμεσο κουτί, το οποίο επιτελεί λειτουργίες διαφορετικές από τις κανονικές, τυπικές λειτουργίες ενός IP δρομολογητή επί της διαδρομής δεδομένων μεταξύ ενός υπολογιστή προέλευσης κι ενός υπολογιστή προορισμού”

Ενδιάμεσα Κουτιά παντού!

Μεταφράσεις
NAT

Σε επίπεδο
εφαρμογής

Firewalls, IDS

Load balancers

Caches

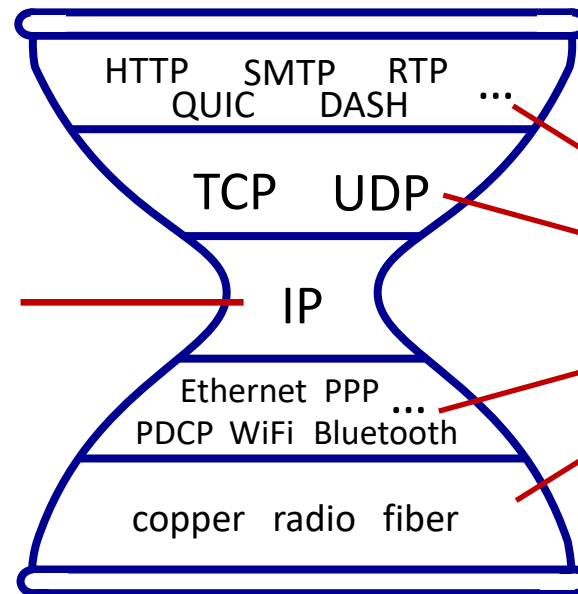
Ενδιάμεσα Κουτιά

- αρχικά: ξεχωριστά εξειδικευμένα κουτιά υλικού
- κίνηση προς υλικά που βασίζονται σε κοινή στοίβα λογισμικού
- **SDN**: (σε λογικό επίπεδο) κεντριοποιημένος έλεγχος και διαχείριση ρυθμίσεων συχνά σε ιδιωτικό/δημόσιο υπολογιστικό νέφος
- **Εικονικοποίηση δικτυακών λειτουργιών (network functions virtualization (NFV))**: προγραμματιζόμενες υπηρεσίες για δικτύωση, υπολογισμούς και αποθήκευση

Η κλεψύδρα του IP

Η «λεπτή μέση» του Διαδικτύου:

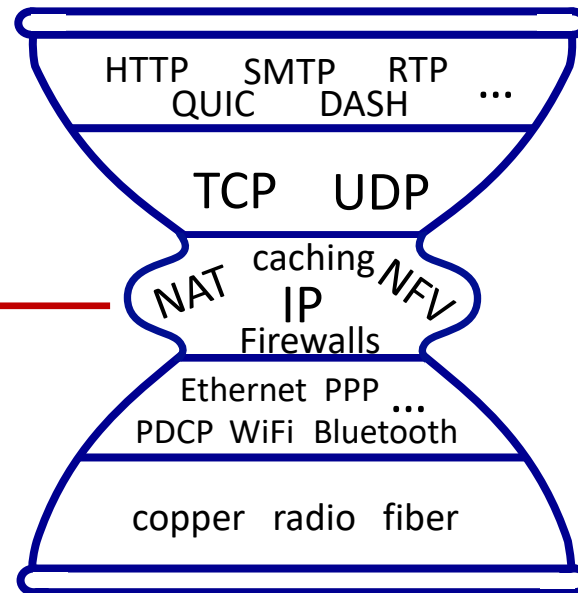
- ένα πρωτόκολλο σε επίπεδο δικτύου: IP
- πρέπει να εφαρμοστεί από κάθε μία (από τις δισεκατομμύρια) συσκευή που συνδέεται στο Διαδίκτυο

πολλά
πρωτόκολλα σε
φυσικό επίπεδο,
επίπεδο ζεύξης,
επίπεδο
μεταφοράς και
επίπεδο
εφαρμογής

Τα πρώτα χρόνια...

Αρχικά τα
ενδιάμεσα κουτιά
λειτουργούσαν
στο επίπεδο
δικτύου

Αρχές του Διαδικτύου

RFC 1958

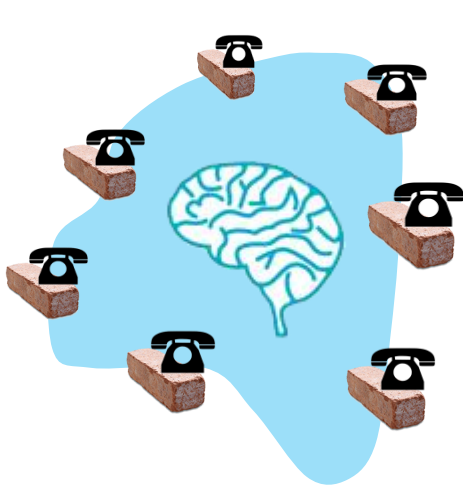
“Σε γενικές γραμμές

ο στόχος είναι η συνδεσιμότητα, το εργαλείο είναι το πρωτόκολλο IP, και η εξυπνάδα βρίσκεται στα δύο άκρα της επικοινωνίας.”

Τρεις βασικές πεποιθήσεις:

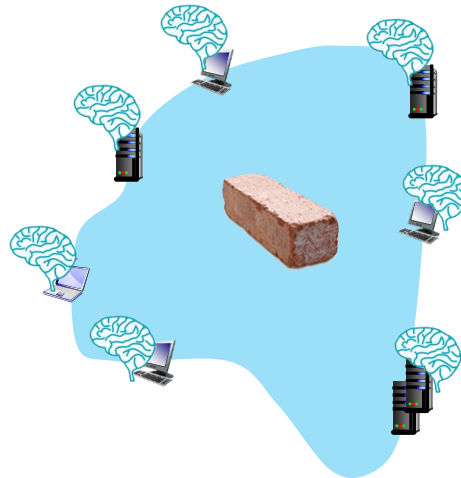
- απλή συνδεσιμότητα
- IP πρωτόκολλο: η λεπτή «μέση»
- εξυπνάδα και πολυπλοκότητα στα άκρα

Πού βρίσκεται η εξυπνάδα;

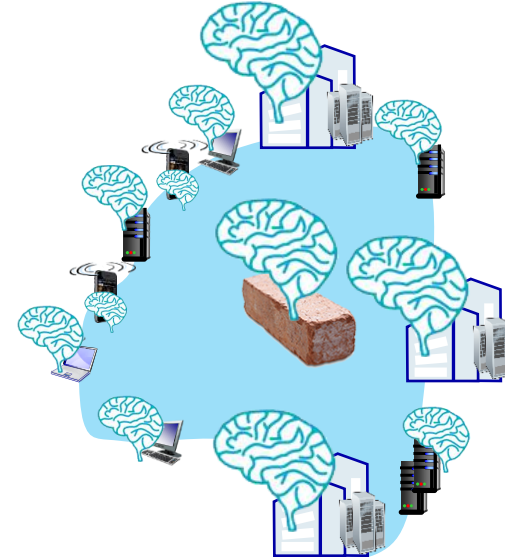
Τηλεφωνικό Δίκτυο

- Εξυπνάδα στους μεταγωγείς

Διαδίκτυο (προ 2005)

- εξυπνάδα, υπολογισμοί στα άκρα

Διαδίκτυο (μετά το 2005)

- προγραμματιζόμενες δικτυακές συσκευές
- εξυπνάδα, υπολογισμοί, τεράστιες υποδομές σε επίπεδο εφαρμογής

Κεφάλαιο 4: Τέλος!

- Επίπεδο δικτύου: επισκόπηση
- Τι υπάρχει μέσα σε έναν δρομολογητή;
- IP: Internet Protocol
- Γενικευμένη Προώθηση, SDN
- Ενδιάμεσα κουτιά

Ερώτηση: πώς υπολογίζονται οι πίνακες προώθησης (προώθηση με βάση τον προορισμό) ή οι πίνακες ροής (γενικευμένη προώθηση);

Απάντηση: από το επίπεδο ελέγχου (επόμενο κεφάλαιο)

